

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳۱ مردادماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، هادی پولادی، شمیم پهلوان شریف، احمد حسن زاده فرد، محمد حمیدی، رضا خانیبائی، شکیب رجیبی، امیر زراندوز، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، مهرداد مهربان، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، کاظم کاظمی، هومن نمازی
جامعه شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، فاطمه رضائیان، سینا غلامی، سید آرش مرتضائی فر
روان شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی، فرید هادی
عربی، زبان قرآن	نوید امساکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، کامران عبدالحی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیروودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، علیرضا پدram، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، حسین سهرابی، حامد صفرخانیان، تابان صیقلی، عاطفه طاهر، فاطمه عزیزی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، موسی اکبری، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، فرهاد قاسمی نژاد، امیرمحمد قلعه کاهی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملار مضانی عباس مالکی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	زهره توکلی محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، الناز معتمدی
جامعه شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی
روان شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی	مسئول درس: محمد صدرا پنجه پور ویراستار: مریم عابدی، محمد حسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی	مسئول درس: محمد صدرا پنجه پور ویراستار: محمد حسن سعیدی
فلسفه و منطق	فرهاد علی نژاد	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه کاهی ایمان کلاته عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق پور، محمد قزی
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: علی ابراهیمی آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۳»

(معمد پررل نظامی)

تمامی اعداد حقیقی را می توان به جای x قرار داد ولی با توجه به این که تابع داخل قدرمطلق می باشد. خروجی تابع باید مقدار بزرگتر مساوی صفر را داشته باشد. از طرفی مقدار sign ، برابر -1 ، 0 و 1 است. پس برد تابع $\{0, 1\}$ می شود.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ و ۳۰)

۲- گزینه «۲»

(معمد پررل نظامی)

در تابع داده شده قدرمطلق که به علاوه ۳ شده است. یعنی ۳ واحد به بالا منتقل شده است و با توجه به ریشه داخل قدرمطلق نقطه شکست قدرمطلق $\frac{1}{2}$ می باشد. ضرب ۲ برای x باعث می شود که دهانه قدرمطلق بسته تر شود، پس پاسخ گزینه «۲» است.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۰ تا ۳۴)

۳- گزینه «۱»

(امیر حسن زاده فرد)

می دانیم که:

$$y = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & , x > 0 \\ 0 & , x = 0 \\ -1 & , x < 0 \end{cases}$$

با توجه به اینکه $\sqrt{x} \geq 0$ می تواند باشد.

$$y = \text{sign}(\sqrt{x}) = \begin{cases} 1 & , \sqrt{x} > 0 \Rightarrow x > 0 \\ 0 & , \sqrt{x} = 0 \Rightarrow x = 0 \end{cases}$$

$x < 0$ تعریف نمی شود و جزء دامنه نمی باشد. لذا تابع علامت در این بخش تعریف نمی شود.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۵)

۴- گزینه «۱»

(امیر زرانروز)

$$\begin{aligned} [3x+2] = -2 &\Rightarrow -2 \leq 3x+2 < -1 \\ \Rightarrow -4 \leq 3x < -3 &\Rightarrow -\frac{4}{3} \leq x < -1 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۷ تا ۳۹)

۵- گزینه «۲»

(امیر زرانروز)

چون f تابعی پلکانی است، پس هر ضابطه آن مقداری ثابت است و متغیر x ندارد. پس:

$$2a+6=0 \Rightarrow a=-2$$

$$b+1=0 \Rightarrow b=-1$$

$$f(x) = \begin{cases} -1 & , x < 0 \\ -2 & , 0 \leq x \leq 1 \\ -3 & , x > 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{f(2)}{f(0)} = \frac{-3}{-2} = \frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۴ و ۳۵)

۶- گزینه «۴»

(معمد بهیرایی)

$$f(1/2) = \underbrace{[1/2 + 3/2]}_{5/4} + \underbrace{\text{sign}(1-1/2)}_{\text{منفی}} = 5 - 1 = 4$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۳۹)

۷- گزینه «۴»

(معمد بهیرایی)

با توجه به شکل، نمودار رسم شده مربوط به تابع $y = |x+2/5|+2$ است. با مقایسه با ضابطه $f(x) = |x-2a|+b$ داریم:

$$-2a = 2/5 \Rightarrow a = -1/25$$

$$b = 2$$

$$\Rightarrow \left[\frac{3 \times (-1/25) + 1}{2} \right] + [2]$$

$$= \left[\frac{-2/25}{2} \right] + [2] = -2 + 2 = 0$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۷ تا ۳۴)

۸- گزینه «۳»

(معمد بهیرایی)

$$\text{sign}(3a^2 + a) = 0 \Rightarrow 3a^2 + a = 0 \Rightarrow a(3a+1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = 0 \times \\ a = -\frac{1}{3} \checkmark \end{cases}$$

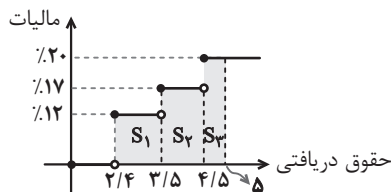
$$\Rightarrow \text{sign}\left(\frac{1}{3}\right) + \text{sign}\left(-1 - \frac{1}{3}\right) = 1 - 1 = 0$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۵)

۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای)

برای محاسبه مالیات، ابتدا نمودار مالیات را رسم کرده و سپس مساحت زیر نمودار از $x=0$ تا $x=5$ را به دست می آوریم:

$$\text{مالیات} = S_1 + S_2 + S_3$$

$$= 12\% \left(\frac{3}{5} - \frac{2}{4} \right) + 17\% \left(\frac{4}{5} - \frac{3}{5} \right) + 20\% \left(\frac{5}{5} - \frac{4}{5} \right)$$

$$= 0/12 \times 1/1 + 0/17 \times 1/5 + 0/20 \times 0/5$$

$$= 0/132 + 0/17 + 0/1 = 0/402 = 402000 \text{ تومان} = 402 \text{ میلیون تومان}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۴ و ۳۵)

۱۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای)

اگر عددی غیر صحیح بین دو عدد صحیح متوالی باشد، جزء صحیح آن برابر با عدد صحیح کوچکتر آن است، پس با توجه به محور، داریم:

$$0 < A < 1 \Rightarrow [A] = 0, \quad 2 < B < 3 \Rightarrow [B] = 2$$

$$-4 < D < -3 \Rightarrow [D] = -4, \quad -1 < C < 0 \Rightarrow [C] = -1$$

$$\Rightarrow \frac{2[A] - 3[B]}{4[C] + 6[D]} = \frac{2 \times 0 - 3 \times 2}{4(-1) + 6(-4)} = \frac{0 - 6}{-4 - 24} = \frac{-6}{-28} = \frac{3}{14}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۷ تا ۳۹)

(علی قورمان زاده)

۱۶- گزینه «۴»

با توجه به این که شیب منفی است، پس داریم:

$$f(1) = 2 \Rightarrow -3(1) + m = 2 \Rightarrow -3 + m = 2 \Rightarrow m = 5$$

$$f(a+1) = -6 \Rightarrow -3(a+1) + 5 = -6$$

$$\Rightarrow -3a - 3 + 5 = -6$$

$$\Rightarrow -3a + 2 = -6 \Rightarrow -3a = -8 \Rightarrow a = \frac{8}{3}$$

$$\Rightarrow 3a + m = 3\left(\frac{8}{3}\right) + 5 = 8 + 5 = 13$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۲)

(شکیب ربیعی)

۱۷- گزینه «۳»

می‌دانیم طول رأس سهمی $y = ax^2 + bx + c$ از $x_s = \frac{-b}{2a}$ به دست

می‌آید پس در $y = 3x^2 + 2ax + 3b$ طول رأس سهمی به صورت $x_s = \frac{-2a}{6} = -\frac{a}{3}$ خواهد بود.

$$\Rightarrow a = +6 \Rightarrow y = 3x^2 + 12x + 3b$$

همچنین عرض رأس سهمی با جای‌گذاری طول رأس سهمی، در سهمی بدست می‌آید.

$$x = -2 \Rightarrow y = 3(-2)^2 + 12(-2) + 3b = 3$$

$$\Rightarrow 3b = 15 \Rightarrow b = 5$$

پس سهمی $y = 3x^2 - 5x + 5$ دارای محور تقارن $x = \frac{+5}{6} = 1/25$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(مهم اسری)

۱۸- گزینه «۲»

$$C(x) = x^2 + 600x$$

تابع هزینه:

$$R(x) = 2000x$$

درآمد حاصل از فروش:

بنابراین تابع سود به صورت زیر است:

$$P(x) = R(x) - C(x) = 2000x - (x^2 + 600x)$$

$$P(x) = -x^2 + 1400x$$

حالا کافی است رأس سهمی را بدست آوریم:

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-1400}{2(-1)} = 700$$

$$P(700) = -(700)^2 + 1400(700)$$

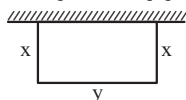
$$= -490000 + 980000 = 490000$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۹۸)

۱۹- گزینه «۳»

طبق شکل مقابل، عرض مستطیل را x و طول مستطیل را y در نظر می‌گیریم. محیط این زمین برابر با ۵۶ متر است، پس داریم:

$$2x + y = 56 \Rightarrow y = 56 - 2x$$

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۱»

(مهم بهیرایی)

$$f(0) = 0$$

$$f(2a+1) = 6 \Rightarrow \text{شیب خط} = \frac{6-2}{2a+1-a} = \frac{4}{a+1}$$

$$\Rightarrow \frac{4}{a+1} = \frac{4}{a} \Rightarrow 4a = 4a + 4 \Rightarrow a = 1$$

$$\Rightarrow \text{شیب خط} = \frac{4}{1+1} = 2 \Rightarrow f(x) = 2x$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۱)

۱۲- گزینه «۲»

(مهم بهیرایی)

چون f تابعی خطی است، پس ضریب x^2 صفر است. یعنی:

$$3 + a = 0 \Rightarrow a = -3$$

$$\Rightarrow f(x) = bx - (-3) = bx + 3$$

از طرفی $f(2) = -7$ است، پس:

$$2b + 3 = -7 \Rightarrow 2b = -10 \Rightarrow b = -5$$

$$\Rightarrow f(x) = -5x + 3 \Rightarrow f(1) = -5 + 3 = -2$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۱)

۱۳- گزینه «۳»

(مهم بهیرایی)

در تابع درجه دوم به فرم $y = a(x-h)^2 + k$ نقطه (h, k) رأس سهمی است. پس:

$$(-3, 1) = (h, k)$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۱۴- گزینه «۳»

(هادی فولادی)

$$x_s = \frac{-(-4)}{2 \times (-3)} = -\frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow \text{بیشترین مقدار تابع } f\left(-\frac{2}{3}\right) = -3 \times \frac{4}{9} - 4 \times \left(-\frac{2}{3}\right) + b$$

$$\Rightarrow -\frac{4}{3} + \frac{8}{3} + b = 8$$

$$\Rightarrow \frac{4}{3} + b = 8 \Rightarrow b = 8 - \frac{4}{3} = \frac{24}{3} - \frac{4}{3} = \frac{20}{3}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۱۵- گزینه «۱»

(هادی فولادی)

$$2x + 5a = 100 \Rightarrow 5a = 100 - 2x \Rightarrow a = 20 - \frac{2}{5}x$$

$$\Rightarrow y = ax = \left(20 - \frac{2}{5}x\right)x = -\frac{2}{5}x^2 + 20x$$

$$x_s = \frac{-20}{2\left(-\frac{2}{5}\right)} = 25 \Rightarrow a = 20 - \frac{2}{5} \times 25 = 10$$

$$\Rightarrow ax = 10 \times 25 = 250$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۷۰)

راه حل اول: مساحت زمین برابر است با:

$$S = xy \xrightarrow{y=56-2x} S = x(56-2x)$$

$$\Rightarrow S = -2x^2 + 56x$$

ماکزیمم مقدار S برابر با عرض رأس سهمی است، بنابراین:

$$S_{\max} = -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{56^2 - 4(-2)(0)}{4(-2)} = \frac{56^2}{8}$$

$$= \frac{56 \times 56}{8} = 7 \times 56 = 392$$

راه حل دوم: طبق نکته درس، با توجه به اینکه $2x + y = 56$ ، زمانی مساحت $S = xy$ ماکزیمم می شود که دو مقدار با هم برابر و هر کدام نصف مقدار ثابت باشند:

$$2x = y = \frac{56}{2} = 28 \Rightarrow \begin{cases} 2x = 28 \Rightarrow x = 14 \\ y = 28 \end{cases}$$

$$S = xy \rightarrow S_{\max} = 14 \times 28 = 392$$

(ریاضی و آمار (I)، تابع، صفحه ۷۰)

۲۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه ای)

دمای اولیه برحسب سانتی گراد را C_1 در نظر می گیریم، بنابراین $C_2 = C_1 - 15$ است. دما برحسب فارنهایت را در دو حالت به دست می آوریم:

$$\begin{cases} F_1 = \frac{9}{5}C_1 + 32 \\ F_2 = \frac{9}{5}C_2 + 32 = \frac{9}{5}(C_1 - 15) + 32 \\ = \frac{9}{5}C_1 - 27 + 32 = \frac{9}{5}C_1 + 5 \end{cases}$$

$$\Rightarrow F_2 - F_1 = \frac{9}{5}C_1 + 5 - (\frac{9}{5}C_1 + 32) = 5 - 32 = -27$$

بنابراین دما برحسب فارنهایت ۲۷ درجه کاهش می یابد.

(ریاضی و آمار (I)، تابع، صفحه ۶۲)

ریاضی و آمار (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(شمیم پهلوان شریف)

برای آن که مجموع اعداد ظاهر شده مضرب ۳ باشد، باید جمعشان ۳ یا ۶ یا ۹ یا ۱۲ باشد. بنابراین:

$$A = \{ \underbrace{(1,2), (2,1), (1,5), (5,1), (2,4), (4,2), (3,3)}_{\text{مجموع}=3}, \underbrace{(3,6), (6,3), (4,5), (5,4), (6,6)}_{\text{مجموع}=6} \} \Rightarrow n(A) = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۲ تا ۱۹)

۲۲- گزینه «۴»

(معمد نظامی)

مطابق با داده های مسئله داریم:

از طرفی می دانیم:

$$P(A) + P(A') = 1 \Rightarrow P(A') = 1 - P(A)$$

بنابراین:

$$P(A) = (1 - P(A)) + 0/8 \Rightarrow 2P(A) = 1/8$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1/8}{2} = 0/4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲۲ و ۲۳)

۲۳- گزینه «۱»

(رضا قانباربانی)

$$\begin{cases} \xrightarrow{\text{۳ سکه}} 2^3 = 8 \\ \xrightarrow{\text{۳ تاس}} 6^3 = 216 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{اصل جمع}} 8 + 216 = 224$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۲ تا ۱۵)

۲۴- گزینه «۲»

(معمد بفرایی)

ابتدا تعداد اعداد دو رقمی مورد نظر را به دست می آوریم:

$$5 \times 4 = 20$$

$$n(S) = \binom{20}{2} = \frac{20!}{18! \times 2!} = \frac{20 \times 19}{2} = 190$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۲ تا ۱۵)

۲۵- گزینه «۲»

(معمد اسری)

هر یک از پیشامدهای A و B و C را می نویسیم:

پیشامد A عدد اول آمدن تاس است: $A = \{2, 3, 5\}$

پیشامد B مربع کامل آمدن تاس است: $B = \{1, 4\}$

پیشامد C عدد کوچکتر از ۴ آمدن تاس است: $C = \{1, 2, 3\}$

با توجه به هر سه پیشامد، تنها دو پیشامد A و B ناسازگارند. (اشتراکی ندارند) بنابراین پاسخ گزینه «۲» است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۲ تا ۱۹)

۲۶- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

$$A \subseteq B' \xrightarrow{\text{ناسازگار}} P(A \cap B) = 0$$

$$P(A \cup B) - P(A) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) - P(A) = P(B)$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۵ تا ۱۹)

۲۷- گزینه «۱»

(کتاب پرتکرار)

A و B ناسازگارند، پس $A \cap B = \emptyset$ و $P(A \cap B) = 0$ هستند. طبق

فرض مسئله $P(A \cup B) = \frac{4}{5}$ و $P(A) = \frac{2}{3} = P(B)$ هستند، پس

می توان نوشت:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow \frac{4}{5} = \frac{2}{3} + P(B)$$

$$\Rightarrow \frac{4}{5} = \frac{5}{3} P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{12}{25}$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینه ۱

(سید یعقوبی)

شاعران قرن یازدهم سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۳۲- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۹۹)

سبک شعر وحشی بافقی حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۳۳- گزینه ۳

(سید علیرضا امیری)

واژه «بت» و «لعبت» استعاره از یار است. قافیه شدن این دو واژه باوجود تفاوت در مصوت کوتاه پیش از حرف روی، به علت وجود حروف الحاقی درست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مشک‌بیز» و «شهدخیز» در معنای خود آمده‌اند و فاقد استعاره مصرحه هستند. معنای بیت: به خاطر موهای مشک‌بیز (خوش‌بو) یار، عبیر ارزان شده است. شکر، قربان لب شیرین و شهدخیز یار شود.

گزینه ۲: «شاه» معنای حقیقی دارد و فاقد استعاره است، ولی «ماه» استعاره از یار (در اینجا شیرین بانوی ارمنی) است.

گزینه ۴: «آن گل‌اندام» فاقد استعاره است، چراکه این واژه صفت است. (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۴- گزینه ۴

(سید علیرضا امیری)

الف: «لعل» استعاره از لب / «شکر» استعاره از بوسه

ه: «خسرو سیارگان»: استعاره از آفتاب

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۵- گزینه ۳

(سید علیرضا امیری)

الف) استعاره مصرحه: «چرخ مینا» استعاره از دنیا / استعاره مکنیه: چرخ مینا شیشه عمر تو را می‌شکند. (تشخیص)

ب) استعاره مصرحه: «لعل» استعاره از لب / استعاره مکنیه: کف بخشنده داور (تشخیص)

ج) استعاره مصرحه: «تنگ شکر» استعاره از دهان / استعاره مکنیه: -

د) استعاره مصرحه: «آن ماه» استعاره از یار / استعاره مکنیه: سجده کردن آفتاب (تشخیص)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۶- گزینه ۳

(سید علیرضا امیری)

استعاره‌های بیت اول:

«پسته»: دهان / «شکر»: بوسه / «سنبل»: مو / «نسرین»: چهره

استعاره‌های بیت دوم:

«تنگ شکر»: دهان / «مروارید»: دندان / «لعل»: لب

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

$$\Rightarrow P(A) = \frac{2}{3} P(B) = \frac{2}{3} \left(\frac{12}{25} \right) = \frac{8}{25}$$

در آخر برای محاسبه $P(A')$ داریم:

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{8}{25} = \frac{17}{25}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

۲۸- گزینه ۲

(مهمر همیری)

$$n(A) = 3n(B) = 12n(A \cap B) = x \Rightarrow \begin{cases} n(A) = x \\ n(B) = \frac{x}{3} \\ n(A \cap B) = \frac{x}{12} \end{cases}$$

$$\frac{n(A \cap B)}{n(A \cup B)} = \frac{n(A \cap B)}{n(A) + n(B) - n(A \cap B)} = \frac{\frac{x}{12}}{x + \frac{x}{3} - \frac{x}{12}}$$

$$= \frac{\frac{x}{12}}{\frac{12x + 4x - x}{12}} = \frac{x}{15x} = \frac{1}{15}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۴)

۲۹- گزینه ۳

(مهرادر مهریان)

فضای نمونه در هر دو حالت برابر است با: تعداد روها بیشتر از پشت‌ها باشد؛ یعنی باید ۳ رو یا ۴ رو یا ۵ رو بیاید:

$$\Rightarrow \frac{\binom{5}{3} + \binom{5}{4} + \binom{5}{5}}{2^5} = \frac{10 + 5 + 1}{32} = \frac{16}{32} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow \frac{\binom{5}{5} + \binom{5}{5}}{2^5} = \frac{1}{16}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{\frac{1}{2}} = 2$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۱)

۳۰- گزینه ۱

(هادی پولادی)

باید ۲ مهره آبی و ۱ مهره قرمز خارج شده باشد، پس:

$$n(S) = \binom{8}{3} = \frac{8!}{5! \times 3!} = 56$$

$$n(A) = \binom{5}{2} \times \binom{3}{1} = 10 \times 3 = 30$$

بنابراین:

$$P(A) = \frac{30}{56} = \frac{15}{28}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۷)

۳۷- گزینه ۲»

(رضا، رهبری)

وزن بیت «الف»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن

وزن بیت «ب»: مفتعلن مفتعلن فاعلن

وزن بیت «ج»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

وزن بیت «د»: مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

وزن بیت «ه»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه ۲»

(سید علیرضا احمدی)

هیجابتی مذکور، مربوط به بیت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستعلن مفاعل مستعلن فعل» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» یا «مستعلن مستعلن مستعلن مستعلن» مستف

گزینه «۳»: «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستعلن فعولن مستعلن فعولن»

گزینه «۴»: «فاعلاتن فاعلاتن فعولن»

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه ۴»

(سید علیرضا احمدی)

رباعی به زبان‌درازی شمع باوجود سوختن و گریستن اشاره دارد، ولی بیت گزینه «۴» به لزوم سکوت و تجربه گرفتن از شمع که به‌خاطر زبان‌درازی سوزانده شده است، توجه دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ابیات دارای تشخیص و جان‌بخشی به شمع است (استعاره مکنیه)

گزینه «۲»: «ی» در حکم حروف الحاقی است و «ز» حرف روی است.

گزینه «۳»: وزن ابیات «مستعلن مستعلن مستعلن فع» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

هر دو بیت در توصیف بهار هستند. گل به‌تنهایی در شعر فارسی معنی گل سرخ می‌دهد و هنگامه رویش گل سرخ فصل بهار است، در نتیجه دو بیت خبر از فصل بهار می‌دهند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در بیت اول این گزینه، شاعر هجرتش از سرزمین مادری را اظهار می‌دارد، ولی در بیت دوم این گزینه از زبان عاشق در غم هجران معشوق بیان احساسات کرده است.

گزینه «۲»: در گزینه دوم قسمت اول و دوم ارتباط معنایی دیده نمی‌شود، مفهوم بیت دوم این است که هر کس نتیجه عملش را می‌بیند ولی بیت اول موضوعی دیگر را مدعی است.

گزینه «۴»: مفهوم بیت اول این است که زنگار گناهان و آلودگی‌ها باعث شده آینه دلت قدرت بازتاب اسرار الهی را از دست بدهد، اما بیت دوم درباره فاش شدن راز عاشقی است. (غمّاز: خبرچین)

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفح‌های ۷۱، ۷۳ و ۷۵)

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینه ۱»

(مجتبی فرهادی)

الف) تقسیم‌بندی شعر فارسی توسط بهار، بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی صورت گرفته است.

ب) چهارمین دوره نثر فارسی در تقسیم بندی بهار، دوره سبک عراقی (نثر مصنوع) است که بازه سال‌های ۶۰۰ تا ۱۲۰۰ هجری قمری را در بر می‌گیرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۱)

۴۲- گزینه ۳»

(سعید پعفری)

این عبارت از مقدمه شاهنامه ابومنصوری انتخاب شده است و ویژگی‌های سبک دوره سامانی را دارد. ازجمله اینکه واژگان عربی در آن دیده نمی‌شود. عبارت‌های گزینه‌های دیگر از آثار دوره غزنوی و سلجوقی انتخاب شده‌اند و ویژگی‌های سبکی آن دوره را دارند.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استشهاد به عبارات عربی و افزایش کاربرد واژگان عربی

گزینه «۲»: حذف فعل به قرینه

گزینه «۴»: افزایش کاربرد لغات عربی، حذف فعل به قرینه

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفح‌های ۶۴ و ۶۵)

۴۳- گزینه ۴»

(سید علیرضا احمدی)

در گزینه «۴» تقابل سجع‌های متوازن در دو مصراع موازنه ساخته است و در سایر ابیات ترصیع مشهود است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۴- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سجع: بی‌دلان - عاشقان / موازنه دارد.

گزینه «۲»: سجع: خرسندم - خوشنوم / موازنه دارد.

گزینه «۳»: سجع: فرمودی - آوردی / موازنه دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۵- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت، پدیدآورنده آرایه موازنه است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۶- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

بیت الف) سجع: جلالی - مالی - حلالی

بیت ب) موازنه دارد.

بیت ج) تکرار: این - خانه - همه

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۴۷- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

صورت درست خط عروضی سایر مصراعها:

گزینه «۱»: نمونده بود مرا طاقَتِ جدایی او: نَ مان دِ بود مَ را طاقَتِ جِ دایی
ی او

گزینه «۲»: خواهم که دهم جان به تو میلِ دلم این است: خا هم کِ د هم
جان بِ تِ می لِ دِل می نست

گزینه «۳»: خوش لب و خوش دهن و چابک و شیرین حرکات: خُش لَبْ خُش
دَ نْ چا بْ کُ شی رین خَ رَ کات

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۴۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

تقطیع صحیح بیت سؤال در گزینه «۳» آمده است:

-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U
-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۴۹- گزینه «۱»

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «الف - ج - ه»: عبادت کردن خداوند با خلوص نیت و
نفی ریاکاری و ظاهرسازی

تشریح ابیات دیگر:

مفهوم بیت «ب»: بیان جان‌فشانی در راه معشوق

مفهوم بیت «د»: لزوم عبادت خداوند برای نزدیک شدن به او

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۶۷)

۵۰- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

در بیت صورت سؤال «دانه» و «غنچه» که مطلوب مرغان و کودکان هستند،
از طرف آن‌ها مورد نظر و در خطر تصویر شده‌اند، در واقع شاعر دانه را از
سمت مرغان در خطر می‌بیند و غنچه را از طرف کودکان.

مفهوم بیت: خواستنی‌ها همواره طرفدار دارند و در خطر هستند!

مفهوم بیت «ب» و «د»: طاووس بین پرندگان و رطب بین مرکبات
خواستنی‌تر هستند و از این جهت، همواره در معرض خطر قرار دارند.

مفهوم بیت «الف»: سرنوشت پدیده‌های بی‌اثر و بی‌فایده مطلوب نیست!

مفهوم بیت «ج»: درختان بی‌ثمر را می‌سوزانند. مفهوم بیت فایده‌گرایی است؛
به این معنا که هر چیز بی‌فایده باید از بین برود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۸)

علوم و فنون ادبی (۳)

۵۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- ترجمه آثار اروپایی در ایران با ایجاد چاپ‌خانه در زمان فتحعلی‌شاه آغاز
شد. از مهم‌ترین آثار ترجمه‌شده در این دوره «سرگذشت حاجی بابای
اصفهانی» از جیمز موریه است که توسط میرزا حبیب اصفهانی ترجمه شد.

- «تاریخ بیداری ایرانیان»، نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی اثری تألیفی در زمینه
تاریخ مشروطه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۲۰)

۵۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۹۸)

دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی
جمالزاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۲۱)

۵۳- گزینه «۳»

(فهرار فروزان‌کیا)

موارد «ج» و «ه» کاملاً درست هستند.

بررسی موارد نادرست:

الف) مجله بهار نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد.

ب) روزنامه‌های پرشماری در این دوره انتشار یافت که دربردارنده مطالب
اجتماعی، سیاسی و گاه علمی بود.

د) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر روزنامه‌نگاران مطالب خود را در قالب
مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۵۴- گزینه «۲»

(سید علیرضا علویان)

تاریخ بیداری ایرانیان نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی، رمان شمس و طغرا از
محمدباقر میرزا خسروی و منشآت اثر قائم‌مقام فراهانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۵۵- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی‌پور)

تشریح موارد نادرست:

الف) رمان‌نویسی فارسی در ادبیات کلاسیک ایران سابقه‌ای ندارد و محصول
یک قرن گذشته است.

ج) غالب‌ترین نوع رمان در این دوره، رمان تاریخی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۵۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در عبارات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» ویژگی موزون بودن کلام و
مستجع بودن برخی عبارات کوتاه، نشان از سبک قائم‌مقام دارد که مشابه
سبک گلستان سعدی بود. عبارت گزینه «۳» فاقد این ویژگی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه ۲»

(سینا غلامی)

ایران و چین هر دو از کشورهایی بودند که قدرت مقاومت بیشتری داشتند؛ در نتیجه کشورهای غربی از طریق تهدید نظامی و روابط اقتصادی این کشورها را ضعیف کردند و در هر دو کشور بخش‌هایی تحت تسلط کشورهای غربی درآمدند - جوامع غربی با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» درست - درست

گزینه ۳» نادرست؛ مربوط به مرحله به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری است - نادرست؛ مربوط به مرحله استعمار و ادغام جوامع غیرغربی است.

گزینه ۴» نادرست؛ ژاپن از جمله کشورهایی است که قدرت مقاومت بیشتری داشت و به اشغال کامل نظامی درنیامد - نادرست؛ از طریق سازمان‌های فراماسونری بر نخبگان سیاسی تأثیر می‌گذاشتند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۲)

۶۲- گزینه ۳»

(رانیا امیری)

بررسی گزینه‌ها:

- انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

- تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.

- وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۸)

۶۳- گزینه ۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

گزینه ۱» در گذشته برخورد جوامع از طریق جنگ، تجارت و ... صورت می‌گرفته است. در ادامه برخورد استعماری غرب، سبب ایجاد خودباختگی فرهنگی در جوامع غیرغربی شد.

گزینه ۳» توسعه صنعت ارتباطات، فاصله‌های زمانی و مکانی را کوتاه و جهان را به صورت دهکده‌ای واحد درآورده است.

گزینه ۴» امپراتوری رسانه‌ای که تازه تأسیس شده، کشورهای کمتر توسعه یافته در برابر آن آسیب‌پذیرترند و منابع لازم برای حفظ استقلال فرهنگی خود را ندارند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۷۰)

۵۷- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

استفاده از اصطلاحات عامیانه و زبان طنزآمیز از ویژگی‌های اصلی سبک دهخدا در چرند و پرند می‌باشند. در عبارت گزینه ۳»، اصطلاح «خانه‌خراپ‌شده»، اصطلاحی مربوط به زبان محاوره است و کل عبارت به زبان طنز در پی معرفی بی‌اساس بودن حرف‌های شخصیت مورد نظر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱» موزون بودن عبارت در بعضی موارد، نشان از سبک قائم‌مقام دارد. گزینه ۲» وجود سجع در واژه‌های «توکر، چاکر و عاطل»، «مستهلک و مستدرک» و «سازی و باشی» از ویژگی‌های سبک قائم‌مقام است که در نوشته‌های دهخدا کمتر به چشم می‌خورد.

گزینه ۴» عبارت این گزینه از لحاظ زبانی و ادبی مربوط به دوره بیداری نیست و از آن فراتر می‌رود. از جمله ویژگی‌های این عبارت به هم‌ریختگی ساختار نحوی جملات است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۲۱)

۵۸- گزینه ۳»

(کاظم کاظمی)

بررسی اوزان ابیات:

گزینه ۱» فاعلاتن مفاعیلن فعلن

گزینه ۲» مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن

گزینه ۳» مفعول مفاعیلن فاعولن یا مستفعل فاعلاتن مستف (فعلن)

گزینه ۴» مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۹- گزینه ۴»

(کاظم کاظمی)

بُل	بُ	لِ	عَا	شِقْ	تْ	عُمَ	ر
با	غ	شَ	وَد	سَبْ	زُ	شا	خ
-	U	U	-	-	U	-	U
مفتعلن				فاعلات			

خَا	هَ	کَ	ءَا	خِرْ
گُلْ	بِ	بَ	رَا	یَدْ
-	U	U	-	-
مفتعلن		فع		

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه ۲»

(سیدعلیرشا امیری)

وزن بیت گزینه ۲»، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۶۴- گزینه «۲»

(فاطمه رضائیان)

بر اساس نظریه توماس مالتوس جمعیت شناس انگلیسی، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند. او در این باره گفته است: «انسانی که در دنیای از قبل تملک شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه خواهان کار او نباشد هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا دربارهٔ مقام و موقعیت خود ندارد. بر سر سفرهٔ گستردهٔ طبیعت جایی برای او وجود ندارد، طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند». از نظر دیوید ریکاردو، «اگر حکومتگران ما بگذارند سرمایه، پرسودترین راه خود را دنبال کند، کالاها قیمت مناسب خود را داشته باشند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و بلاهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد».

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۷۷)

۶۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«عبارت اول»: سوسیالیسم و کمونیسم در مقابل فردگرایی لیبرال، دو رویکرد جامعه‌گرا هستند. «عبارت دوم»: جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند. «عبارت سوم»: سوسیالیسم نیز همانند سرمایه‌داری به مالکیت خصوصی معتقد است (برعکس کمونیسم)، اما برخلاف سرمایه‌داری، آن را مطلق نمی‌داند.

«عبارت چهارم»: جامعهٔ آرمانی مارکس، کمونیسم است.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: درست - نادرست (مربوط به تأثیر جهان اجتماعی بر جهان نفسانی است) - درست
گزینه «۲»: نادرست (آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی می‌شوند) - درست - نادرست (مربوط به جهان متجدد و ارزش‌های دنیوی آن است)
گزینه «۴»: نادرست (پدیده‌ای در یک جهان اجتماعی در قلمرو آرمانی قرار می‌گیرد و در یک جامعهٔ دیگر قرار نمی‌گیرد) - نادرست (مربوط به تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی است) - نادرست (مربوط به جهان متجدد و ارزش‌های دنیوی آن است)

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹، ۷۲ و ۷۳)

۶۷- گزینه «۱»

(سید آرش مرثانی‌فر)

- حقایق هر چند خود ثابت‌اند؛ ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند؛ یعنی برای جهان‌های اجتماعی امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد. جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آنها، دچار تغییر نمی‌شود.
- «ایرانی بودن» یک ویژگی اجتماعی انتسابی ثابت است.

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۶۱ و ۶۸)

۶۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

هویت یعنی پاسخی که به سؤال (کیستی) داده می‌شود. بخشی از هویت ما آگاهانه است، یعنی آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و برایمان بازگو می‌کنند و اما بخش دیگری از هویت پنهان است. ما برای شناخت هویت پنهان خود (ویژگی‌هایی از خود که اطلاعی از آن نداریم)، تأمل می‌کنیم و دربارهٔ آن فکر می‌کنیم یا از دیگران کمک می‌گیریم. (اشاره به هویت پنهان)

ما گاهی در شناخت هویت خود و دیگران دچار خطا می‌شویم؛ وجود نظریات مختلف پیرامون هویت نشانهٔ این است که امکان خطا در شناخت هویت وجود دارد.

هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود با نوع خاصی از افکار و هویت اخلاقی افراد سازگار است و همه نوع هویت اخلاقی و روانی را نمی‌پذیرد. به‌عنوان مثال جهان سکولار غرب چون دارای رویکردی دنیوی است، آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی را می‌پذیرد که دنیوی و این‌جهانی باشد و با هویت معنوی ناسازگار است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۳، ۷۴ و ۷۷)

۶۹- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

- اقناع روشی است که به واسطهٔ آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود. فرهنگ‌هایی که ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.
- تشویق و تنبیه غیررسمی نتایج عمیق‌تری دارد و توسط خانواده، هم‌سالان یا به‌وسیلهٔ عموم افراد جامعه انجام می‌شود.
- در جهان اسلام امر به معروف و نهی از منکر در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۷۰- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.
- جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوهٔ زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد.
- ممکن است برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آنها در نظر گرفته است، نپذیرند. به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کزروی اجتماعی می‌گویند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۳)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه «۳»

(هانا احمدرزاده)

بررسی سایر گزینه‌ها:

عبارت «الف»: نادرست است؛ گوش سپردن به معنی انتخاب یا توجه کردن به صدای دریافت‌شده از میان اطلاعات دیگری است که دریافت می‌شود. عبارت «ب»: درست است؛ در جبران حسی کاهش کارکرد و ضعف یک حس با تقویت و استفاده بیشتر از سایر حواس جبران می‌شود. عبارت «ج»: درست است؛ اگر یک موضوع را بتوان با چند حس دریافت کرد، دریافت ما قوی‌تر می‌شود؛ در این مثال، تلفظ کلمات، حین دیدن تصاویر، باعث درگیر شدن چشم و گوش شده و یادگیری را راحت‌تر می‌کند. عبارت «د»: نادرست است؛ در مطالعه و یادگیری، هر دو مرحله «توجه و تمرکز» ممکن است با مشکل مواجه شود؛ یعنی ممکن است موضوع موردنظر انتخاب نشود و یا بعد از انتخاب موضوع، تمرکز ایجاد نشود.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۹، ۷۰ و ۷۳)

۷۲- گزینه «۲»

(مهمربیبی)

گزینه «۱» (غلط): این گزینه نادرست است زیرا در متن کتاب درسی به صراحت ذکر شده است که منابع توجه تحت تأثیر سه عامل است: محرک‌های بیرونی، اطلاعات موجود در حافظه، انتظارات و سبک پردازش افراد. حافظه نقش بسیار مهمی در توجه دارد.

گزینه «۲» (صحیح): این گزینه تمام نکات کلیدی مربوط به سوال را به درستی بیان می‌کند. بر اساس کتاب درسی، منابع توجه شامل محرک‌های بیرونی، حافظه، انتظارات و سبک پردازش افراد است. همچنین، پدیده «آماده‌سازی» به این معنی است که مواجهه قبلی با یک محرک، دریافت یا پردازش بعدی آن محرک را آسان‌تر می‌کند.

گزینه «۳» (غلط): کتاب درسی به روشنی بیان می‌کند که «به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرد آگاهی کامل نداریم» و مثالی نیز در این زمینه آورده شده است.

گزینه «۴» (غلط): این گزینه کاملاً با مفهوم «آماده‌سازی» در تضاد است. تعریف «آماده‌سازی» دقیقاً بر این استوار است که محرک‌های قبلی (یا شبیه به آن) بر شناخت و انتخاب‌های بعدی تأثیر می‌گذارند و آن را تسهیل می‌کنند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۳ و ۷۵)

۷۳- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

در این موقعیت، پرستار باید برای مدت طولانی منتظر وقوع یک محرک نسبتاً نادر (صدای هشدار) بماند. با گذشت زمان، به دلیل خستگی، توانایی گوش‌به‌زنگی کاهش می‌یابد و احتمال نادیده گرفتن محرک هدف افزایش پیدا می‌کند. این همان پدیده‌ای است که در کتاب درسی با مثال پرش عقربه ثانیه‌شمار توضیح داده شده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

۷۴- گزینه «۴»

(هانا احمدرزاده)

وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند؛ بنابراین عبارت گزینه «۴» مربوط به «یکنواختی و ثبات نسبی» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انجام دادن چند تکلیف هم‌زمان کارایی توجه را کاهش می‌دهد. البته در بعضی موارد اثر منفی انجام دادن چند تکلیف هم‌زمان، کاهش می‌یابد: ۱- مشابه بودن تکالیف موردنظر ۲- دشوار نبودن تکالیف ۳- برخورداری فرد انجام‌دهنده از مهارت‌های لازم برای انجام تکلیف

گزینه «۲»: در توجه هرچه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه ارادی‌تر خواهد بود و توجه ارادی زمانی شکل می‌گیرد که ما به میل و اراده خود و به طور آگاهانه به اطلاعات مشخص شده توجه داشته باشیم.

گزینه «۳»: در هر موقعیت ردیابی هردو خطا ممکن است رخ بدهد (از دست دادن و هشدار کاذب). اینکه از دست دادن را فدای هشدار کاذب کنیم یا برعکس، بستگی به اهمیت تکلیف دارد. تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب همراه هستند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۴، ۷۸، ۸۰ و ۸۱)

۷۵- گزینه «۴»

(مهمربفرخان فرهادی)

بر اساس مکتب گشتالت، ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را بر اساس شباهت آنها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم، بنابراین افراد با قد و رنگ چشم مشابه در مسئله مذکور به دو گروه تقسیم شدند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۷۶- گزینه «۴»

(مهمربفرخان فرهادی)

ب) نادرست است؛ او زیبایی مناظر سفرش را دیده و به حافظه سپرده، بنابراین رمزگردانی او دیداری است.

ج) نادرست است؛ در پدیده «نوکزبانی» فرد به علت مشکل در مرحله بازیابی قادر به پاسخگویی به سؤالی که جواب آن را می‌داند، نیست.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۴)

۷۷- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

باقی ماندن تصویر فلاش ← حافظه حسی؛ زیرا اثر محرک برای مدت بسیار کوتاهی (حدود نیم ثانیه) باقی می‌ماند. نگهداری شماره عملیات تا چند دقیقه ← حافظه کوتاه‌مدت؛ چون هدف فقط ذخیره موقت اطلاعات است.

مقایسه شماره عملیات با دانسته‌های قبلی ← حافظه کاری؛ زیرا اطلاعات فقط نگهداری نمی‌شوند، بلکه برای انجام یک فعالیت ذهنی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

تعریف اولین بازدید از موزه ← حافظه رویدادی؛ چون به یک تجربه شخصی در زمان و مکان مشخص مربوط است.

نکته: دام اصلی سؤال، تمایز حافظه کوتاه‌مدت و حافظه کاری است. بسیاری از داوطلبان مرحله سوم را کوتاه‌مدت در نظر می‌گیرند، در حالی که به محض اینکه اطلاعات برای پردازش، مقایسه یا حل مسئله به کار گرفته شوند، با حافظه کاری سروکار داریم، نه صرفاً حافظه کوتاه‌مدت.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۸)

۷۸- گزینه «۳»

بررسی گزینه‌های نادرست:

(غیر هاری)

گزینه «۱»: خطاها به‌ترتیب حذف کردن و اضافه کردن هستند.

(فراموشی همان خطای حذف کردن است)

گزینه «۲»: در خطای اضافه کردن فرد چیزهایی را بازگو می‌کند که هیچگاه نبوده‌اند تا رمزگردانی شوند؛ در واقع شخص اقدام به یادآوری مواردی می‌کند که اتفاق نیفتاده است، در حالی که علی‌قبلاً رمزگردانی کرده است (شعر را حفظ کرده است).

گزینه «۴»: اطلاعاتی که وارد حافظه شده‌اند اما بازیابی نمی‌شوند مربوط به خطای حذف کردن یا همان فراموشی می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۷۹- گزینه «۳»

(مهمر میببی)

الف) گذشت زمان ← نداشتن مرور باعث افزایش فراموشی می‌شود.

ب) تداخل اطلاعات ← یادگیری مطالب جدید بلافاصله پس از مطلب قبلی، بازیابی آن را دشوارتر می‌کند.

ج) مشکل در نشانه‌های بازیابی ← با شنیدن اولین واژه، پاسخ بازیابی می‌شود.

د) عدم رمزگردانی ← چون از ابتدا به رنگ جلد توجه نکرده، اطلاعات اصلاً رمزگردانی نشده است.

ه) عوامل عاطفی ← علاقه به مطلب باعث یادگیری بهتر و راحت‌تر می‌شود.

و) استفاده بیش از حد از فناوری ← اتکال مداوم به فناوری و عدم تمرین یادآوری، حافظه را تضعیف می‌کند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۵)

۸۰- گزینه «۴»

(مهمر میببی)

حذف هایلایت کردن یا راه رفتن نقص مهمی نیست، چرا که کتاب آن‌ها را فقط به‌عنوان نمونه‌هایی از روش‌های حرکتی معرفی کرده است، نه شرط لازم مطالعه مؤثر. بنابراین نبود آن‌ها به معنای نقض اصل فنون بهسازی حافظه در کتاب نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در مقابل، گزینه «۳» تقریباً تمام فنون را رعایت کرده است، اما اصل یادگیری با استراحت را نقض می‌کند. کتاب این اصل را صرفاً برای رفع خستگی مطرح نکرده، بلکه آن را راهکاری برای کاهش اثر تداخل مطالب می‌داند. بنابراین وقتی سه فصل بدون فاصله مطالعه شوند، با وجود اجرای سایر فنون، احتمال تداخل افزایش می‌یابد و منطق کتاب نقض می‌شود.

گزینه «۱» نیز نقص مهمی دارد؛ مرور را به احساس شخصی فراموشی موکول کرده است، در حالی که کتاب تأکید می‌کند مرور باید چند ساعت پس از یادگیری انجام شود، نه پس از احساس فراموشی.

گزینه «۲» دو جزء از روش «پس‌خبا» (پیش‌خوانی و سؤال‌سازی) را حذف کرده است و مراحل آن را به درستی طی نکرده است؛ همچنین آزمون مکرر را نیز انجام نداده است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۹)

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینه «۳»

(مهمر معری یعقوبی)

«هو الذی»: او کسی است که (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يُصَلِّي عَلَيْنَا وَمَلَائِكَتُهُ»: با فرشتگان خود بر شما درود می‌فرستد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لِيُخْرِجَكُم»: تا شما را بیرون آورد (رد گزینه ۱) / «مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ»: از تاریکی‌ها به سوی نور (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

«الحروف الفارسية»: حروف فارسی (رد گزینه‌های ۲ و ۳؛ در گزینه «۳»، «تمامی» اضافی است.) / «لا توجد»: وجود ندارد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «فی لغتهم»: در زبانشان (رد گزینه ۱) / «حروف قریبة من مخارجها»: حروفی نزدیک به مخارج آن (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۲»

(امیرعلی فردین - گنبد کاووس)

«إن أردتم معرفة القلوب»: اگر می‌خواهید (خواستید) دل‌ها را بشناسید (رد گزینه ۴) / «لا تسألوا»: (فعل نهی مخاطب) سؤال نکنید (رد گزینه ۳) / «الصلاة والصيام»: نماز و روزه (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «سلوا»: (فعل امر مخاطب) بپرسید / «صدق الحديث وأداء الأمانة»: راستگویی و به جا آوردن امانت (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

در گزینه «۴»، «اصلاً» هم اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابرو)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «نعتصم» فعل مضارع است و همراه «کان» به صورت ماضی استمراری (چنگ می‌زدیم) ترجمه می‌شود.

گزینه «۳»: «برنامج» مفرد است که به صورت جمع ترجمه شده است، در این گزینه «پساعده» نیز جمله وصفیه است و باید به صورت ماضی استمراری (کمک می‌کرد) ترجمه شود.

گزینه «۴»: «كَادَ يَقْتُلُ» به معنای «نزدیک بود بکشد» است. (دقت کنید «كَادَ» را با «كَانَ» اشتباه نگیرید!)

نکات مهم درس:

۱) هرگاه جمله وصفیه به صورت مضارع بیاید و فعل در جمله قبلی، ماضی باشد، معمولاً جمله وصفیه (مضارع) به صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

۲) هرگاه فعل «أَخَذَ» قبل از فعل مضارع بیاید، در ترجمه آن از (شروع کرد به ...) استفاده می‌شود، مانند:

«أَخَذَ الشَّابُّ يُنَادِي»: جوان شروع کرد به صدا زدن

«أَخَذْنَا نَطْلُعُ دروسنا»: شروع کردیم به مطالعه درس‌هایمان

(ترجمه)

۸۵- گزینه «۴»

(مصطفی قدیمی فرد)

«منتقل شده است»: (مجهول) قَدْ نَقِلْتُ (رد گزینه ۳) / «واژه‌هایی» (نکره): مفردات، کلمات (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «آن واژگان»: المفردات، تلک المفردات (رد گزینه ۳) / «مربوط می‌شود»: ترتبط (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کالاهای»: (جمع) البضائع (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

نکات مهم درسی:

- (۱) اسم «ال» دار + الّذی، الّتی، الّذین ← اسم «ال» دار معمولاً به شکل «...ی که» ترجمه می‌شود؛ مثال: «المفردات الّتی»: واژگانی که
- (۲) هرگاه یک اسم نکره بیاید و جلوتر همان اسم به صورت معرفه همراه با «ال» تکرار شود، «ال» به شکل «این، آن» ترجمه می‌شود؛ مثال:
- مفردات (واژه‌هایی) ..... المفردات (آن واژگان)

(تعریب)

۸۶- گزینه ۲

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ترجمه عبارت صورت سؤال: «بادها به سمتی جریان دارند که کشتی‌ها نمی‌خواهند!» به بیان ساده، همیشه شرایط آن‌گونه که دلخواه ماست، پیش نمی‌رود، با توجه به این مفهوم، بیت گزینه ۲ مناسب است.

(مفهوم)

۸۷- گزینه ۱

(کلامران عبداللّهی - کوهدرشت)

«الصادقون» (مفردش: الصادق) اسم فاعل بر وزن «فاعل» است و از مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده است.

نکات مهم درسی:

می‌دانیم اسم فاعل و اسم مفعول بر وزن «فاعل / مفعول» از مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده است، در حالی که اگر اسم فاعل یا اسم مفعول با «م» شروع شود (مثل: مُعَلِّم، مُعَيِّن)، از مصدر مزید (باب‌ها) گرفته شده است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۸- گزینه ۳

(مرتضی کاظم شیرووری)

هرگاه اسمی ابتدا به صورت نکره بیاید و همان اسم در ادامه، همراه «ال» تکرار شود، می‌توان «ال» را «این» یا «آن» ترجمه کرد. در گزینه ۳ «مُعْجَم» نکره است و در ادامه به شکل «المُعْجَم» آمده است، پس به معنای «این / آن لغتنامه» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «أمر طَبِيعِي» نکره است و پس از آن اسمی با «ال» نیامده است.

گزینه ۲: اول باید اسم نکره بیاید سپس اسم با «ال»، که در این عبارت جایه‌جا آمده‌اند.

گزینه ۴: در این عبارت نباید پیش از «المفردات» اسم اشاره «تلك» می‌آمد، زیرا خود «تلك» به معنای «آن» است و دیگر «ال» نمی‌تواند معنای «آن» بدهد!

(اسم معرفه و نکره)

۸۹- گزینه ۲

(مفردش سور - نعاونر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مُعْجَم» نکره ... «يَضْمُ» جمله بعد نکره

گزینه ۳: «مَوْعِظَةٌ» نکره ... «تَمَنُّعٌ» جمله بعد نکره

گزینه ۴: «بِضَائِعٌ» نکره ... «لَمْ يَكُنْ ... يَبِيعُونَهَا» جمله بعد نکره

(جمله وصفیه)

۹۰- گزینه ۳

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

در این گزینه، «رياح» جمع مکسر است و دو صفت از نوع اسم (شَدِيدَة) و جمله (خَرَبَتْ) دارد. (ترجمه: بادهای شدیدی وزید که خانه‌های اندکی را در کنار ساحل دریا ویران کرد!)

نکات مهم درسی:

- (۱) صفت به دو صورت می‌آید: صفت به صورت اسم و صفت به صورت جمله.
- (۲) صفت جمله (جمله وصفیه)، بعد از یک اسم نکره می‌آید و درباره آن توضیح می‌دهد.
- (۳) یک اسم می‌تواند همزمان هم صفت از نوع اسم و هم صفت از نوع جمله داشته باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «أَسنان» جمع مکسر و بدون صفت است. «فاسِدة» هم نقش خبر را دارد و صفت نیست. «طَبِيباً» اسم مفرد مذکر است و دو صفت از نوع اسم (حاذقاً) و جمله (يَفْهَمُ) دارد. (ترجمه: دندان‌هایم فاسد است، پس به پزشک توانمندی مراجعه می‌کنم که دندان‌ها را با دقت معاینه کند!)

گزینه ۲: «مَساكين» جمع مکسر است و یک صفت از نوع اسم (مُسْتَحَقِّينَ) دارد. دقت کنید «تَرْضَا» جواب شرط است و جمله وصفیه نیست. (ترجمه: اگر به درماندگانی مستحق نیکی کنید، پروردگار بزرگ خود را خشنود می‌کند!)

گزینه ۴: «الْأَفْضِلُ» جمع مکسر است و یک صفت از نوع اسم (المَعْرُوفِينَ) دارد. (ترجمه: یکی از شایستگان شناخته شده، مرا به تقوای خداوند و راستگویی سفارش کرد!)

(جمله وصفیه)

عربی زبان قرآن (۱)

۹۱- گزینه ۴

(مرتضی کاظم شیرووری)

«قُلْ» بگو / لا اَمْلِكُ: ندارم، مالک نیستم / «لِنَفْسِي»: برای خودم (در جمله قبل از «إِلَّا» آمده است) ← رد گزینه ۳ / «تَفْعَا وَ لا ضَرَّأَ»: سود و زیانی (رد گزینه ۱) / «إِلَّا ما شاء الله»: جز آنچه خدا بخواهد (خواست) (رد سایر گزینه‌ها) (ترجمه)

۹۲- گزینه ۲

(مفردش سور - نعاونر)

«يَطِيرُ»: پرواز می‌کند (رد گزینه ۴) / «هَذَا الطَّائِرُ»: این پرنده (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لِيُعلنَ الخَطَرَ»: تا خطر را اعلام نماید (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «يَحْذِرُ»: (در اینجا) هشدار دهد (رد گزینه ۴) / «بقية الحيوانات في الغابة»: بقیه حیوانات در جنگل (رد گزینه ۳) / «حَتَّى تَبْتَعدَ»: تا دور شوند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «عن المنطقة»: از منطقه (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۹۳- گزینه ۱

(کلامران عبداللّهی - کوهدرشت)

«الْمَعَالِمُ التَّارِيخِيَّةُ فِي بِلَادِنَا»: آثار تاریخی در کشور ما (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لِيَتَعَرَّفُوا عَلَى تَارِيخِهَا وَ جَمَالِهَا»: تا با تاریخ و زیبایی آن‌ها آشنا شوند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يَسْتَمِعُ»: لذت می‌برند (رد گزینه ۳) / «لِأَبْرَاجِ الْقَدِيمَةِ»: برج‌های قدیمی («آن» اضافی است) ← رد گزینه ۲

(ترجمه)

۹۴- گزینه ۳

(کتاب آبی پیمانه‌ای، با تغییر)

صورت صحیح ترجمه: «و کرمان در تولید پسته شناخته شده است.»

(ترجمه)

۹۵- گزینه «۱»

(میدرشا قاندرامینی - اصفهان)

«آن بیمار»؛ «أولئك المَرْضَى» (رد سایر گزینه‌ها) / «گیاهان دارویی»؛ الأعشاب الطَّيِّبَةُ (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «برخی از گیاهان»؛ بعضُ النَّبَاتَاتِ، بعضُ الأعشاب (رد گزینه ۳)

همچنین «التَّافَعَةُ» در گزینه «۲» و «المُفِيدَةُ» در گزینه «۴» زائد و اضافی آمده‌اند و معادل فارسی آن‌ها در متن وجود ندارد. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) هرگاه بعد از اسم اشاره، اسم «ال» دار بیاید، اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود؛ مثال: «أولئك المَرْضَى: آن بیمار»

(۲) به تفاوت معنایی کلمات شبیه به هم، دقت کنید؛ مثال: «المَرَضُ: بیماری»، «المَرِيضُ: بیمار»، «المَرَضَى: (جمع مکرر المَرِيضُ) بیمار»

(تعریب)

۹۶- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

«إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ غُصَةً»: تباه کردن فرصت، اندوه است!

در گزینه «۴»، شاعر به غنیمت‌شمردن فرصت تأکید می‌کند و در مصراع دوم نیز، پیامد از دست دادن فرصت را افسوس و اندوه می‌داند؛ شاعر معتقد است اگر فرصت از دست برود، زاری و فریاد کردن یا افسوس خوردن به کار نمی‌آید. در سایر گزینه‌ها، به غنیمت‌شمردن و ارزش دانستن وقت و فرصت تأکید شده است، اما به نتیجه تباه شدن آن، یعنی افسوس و اندوه، اشاره‌ای نشده است.

(مفقوم)

۹۷- گزینه «۲»

(مصطفی قریم‌فر)

«الحيوانات» ← «الحيوانات» / «بَرَّة» ← «بَرَّة» (خشکی)

نکات مهم درسی:

در سؤالات ضبط حرکات، مراقب موارد زیر باشید:

(۱) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در فارسی و عربی (در فارسی می‌گوییم: مَنطَقه، حیوانات، فارسی، نَفَت و ... در عربی: مَنطَقَة، حَيَوَانَات، فَارِسی، نِفْط)

(۲) کلمات شبیه به هم با حرکات متفاوت (حَب: دوستی / حَب: قرص، دانه، بَر: نیکی / بَر: خشکی)، (ذَنب: دم / ذَنب: گناه، رَجُل: پا / رَجُل: مرد)، (عَالِم: دانشمند / عَالَم: جهان)، (مَزَارِع: کشاورز / مَزَارِع: مزرعه‌ها) و ...

(ضبط حرکات)

۹۸- گزینه «۲»

(ابوطالب درانی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اليوم» قید زمان است و می‌توان آن را از جمله حذف کرد، پس نمی‌تواند ابتدای جمله اسمیه باشد.

گزینه «۲»: «تَعَلَّمَ» مصدر باب «تَفَعَّلَ» و ابتدای جمله اسمیه است. (فراموش نکنید مصدرها اسم هستند!)

گزینه «۳»: «رَبَّ» مبتدا نیست بلکه اسمی است که صدا زده شده است (پروردگارا ← مُنادی).

گزینه «۴»: جمله با فعل شروع شده است و مبتدا و خبر ندارد.

(انواع هملات)

۹۹- گزینه «۳»

(ولی بریی - ابرو)

صورت سؤال، گزینه نادرست را در علامت اعرابی صفت خواسته است. می‌دانیم صفت در مرفوع، منصوب و مجرور بودن، تابع موصوف خود است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «رائعة» صفت و منصوب به تبعیت از موصوف خود (أفلاماً) است، در این گزینه «الجميلة» نیز صفت و مجرور شده و از موصوفش «حياة» که مجرور به حرف جر است، پیروی کرده است.

گزینه «۲»: «كثيرين» صفت برای «أولياء» است که مفعول و منصوب است، پس صفت نیز به تبعیت از آن منصوب شده و علامت نصبش نیز «ياء» است.

گزینه «۳»: «المُجَدِّين» صفت برای «الطلاب» است و باید با «واو» مرفوع شود، چون «الطلاب» مبتدا و مرفوع است، بنابراین «المُجَدِّون» صحیح است.

گزینه «۴»: «مُتَحَيِّرَان» صفت و مرفوع با «الف» است و از موصوفش (سائحان) که فاعل و مرفوع است، تبعیت کرده است.

نکات مهم درسی:

(۱) اسم مثنی با «الف» مرفوع و با «ياء» منصوب و مجرور می‌شود.

(۲) جمع مذکر سالم با «واو» مرفوع می‌شود و با «ياء» منصوب و مجرور می‌شود.

(انواع اعراب)

۱۰۰- گزینه «۳»

(امیرعلی فررین - گنبد کاووس)

ضمیر متصل «نا» مفعول برای فعل «وَعَدَ» است (خدا به ما وعده داد). همچنین می‌دانیم ضمیرها همگی مبنی محسوب می‌شوند.

(انواع اعراب)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۰۱- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«لینکم»: ای کاش شما (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «تتعلمون»: بیاموزید، یاد بگیرید (رد گزینه ۳) / «من أביکم»: از پدرتان (رد گزینه ۳) / «أن لا تخافوا»: که نترسید (رد گزینه ۳) / «مشكلة»: (اسم نکره) مشکلی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «قد تحدث»: (قَدْ + فعل مضارع ← گاهی، شاید) گاهی پیش می‌آید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لکم»: برایتان

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

«لا کنز»: هیچ گنجی ... نیست (رد گزینه ۴) / «أنفع من العلم»: سودمندتر از علم (رد سایر گزینه‌ها) / «لا قرین سوء»: هیچ هم‌نشین بدی ... نیست (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «شر من الجهل»: بدتر از جهل (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«كثير من الناس»: بسیاری از مردم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)؛ «أكثر الناس» یعنی «بیشتر مردم» / «يسعون»: (مضارع اخباری) می‌کوشند، تلاش می‌کنند، سعی می‌کنند (رد گزینه ۴) / «أن يرضوا الجميع»: که همه را خشنود (راضی) سازند (لفظ «مردم» در گزینه‌های «۲» و «۴» اضافی است). (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لكنهم لا يعلمون»: ولی (اما) نمی‌دانند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لا أحد»: (لا نفی جنس) هیچ‌کسی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يستطيع»: (مضارع اخباری) نمی‌تواند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «أن يرضى الجميع»: همه را خشنود (راضی) کند.

(ترجمه)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه ۳»

(مهمموری یعقوبی)

با از میان برداشتن رقیبان و مخالفان داخلی، بنای پایتخت جدید و پایه‌ریزی تشکیلات سیاسی - اداری منظم در زمان منصور، خلافت عباسیان استوار شد و تمام سرزمین‌های اسلامی به استثنای اندلس، تحت فرمان آنان درآمد. (تاریخ (۲)، جهان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۹)

۱۱۲- گزینه ۴»

(فسین سهرابی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) از اواخر دوره مستنصر حکومت فاطمیان رو به افول نهاد.

(د) خلافت فاطمیان در زمان مستنصر به اوج قدرت و نهایت وسعت خود رسید و عبیدالله مهدی بنیان‌گذار این خلافت است.

(تاریخ (۲)، جهان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۱۳- گزینه ۳»

(علیرضا پدرام)

از عوامل شکست سپاه ایران در قادسیه، می‌توان به اختلاف‌های داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده سپاه ساسانی) از پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد. همچنین خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب در قادسیه شد.

(تاریخ (۲)، اسلام در ایران؛ زمینه‌های ظهور تمدن اسلامی - ایرانی، صفحه ۸۲)

۱۱۴- گزینه ۴»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌ها:

(الف) مربوط به علویان طبرستان است؛ زیرا از سادات علوی بودند و نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به‌ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند و با رفتار و اخلاق پسندیده خود، مورد اعتماد توده‌های مردم قرار گرفتند. مؤسس زیاریان نیز، مرداویج بوده که با شکست سپاهیان خلیفه، شهرها و ولایات مختلف ایران را گرفت و عاملان خلیفه را از آنجا راند. (رد گزینه ۱)»

(ب) سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند. در واقع این دو سلسله را دودمان‌های زمین‌داری پایه‌گذاری کردند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند. دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

(ج) یعقوب لیث صفاری بدون فرمان و بی‌اجازه خلیفه عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه، فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی بفرستد. (رد گزینه ۲)»

۱۰۴- گزینه ۳»

(سیر مهممعلی مرتضوی)

ترجمه صحیح عبارت: گویی بخشش در هنگام قدرت، بهترین چیز است! (ترجمه)

۱۰۵- گزینه ۴»

(سیر مهممعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه صحیح: ممکن نیست که همه را راضی کنی!

گزینه «۲»: ترجمه صحیح: همه بازیکنان در مسابقه تنیس روی میز شرکت کردند!

گزینه «۳»: ترجمه صحیح: هیچ شکی نیست که دانشمندان در طول تاریخ مثل چراغ‌ها هستند!

(ترجمه)

۱۰۶- گزینه ۱»

(مهممبارق ممسنی)

«کاش»: لیت (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «دوستم»: صدیقی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «در مسابقه تنیس روی میز»: فی مسابقة كرة المنيضة / «برنده»: «خبر حروف مشبّهة بالفعل و مرفوع» فائز (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(تعریب)

۱۰۷- گزینه ۲»

(نور امسکی)

«المشفقة» صفت برای «الأم» است.

توضیح کلمات:

کأن: از حروف مشبّهة بالفعل / الأم: اسم حروف مشبّهة بالفعل / المشفقة: صفت برای (الأم) / تُنادی: خبر حروف مشبّهة بالفعل / ولد: مفعول یا مفعول به برای فعل (تُنادی) / ها: مضاف الیه / یاکیا: حال ترجمه عبارت: مثل این که مادر دلسوز، فرزندش را در حالی که گریان است، صدا می‌زند!

(تفلیل صرّقی و اعراب)

۱۰۸- گزینه ۳»

(نور امسکی)

ترجمه عبارت: کاش کارمندان در شرکت ما، در کارهایشان فعال باشند! در عبارت داده شده، «الموظفین» اسم حروف مشبّهة است و باید منصوب باشد. هم‌چنین «نشیطون» خبر حروف مشبّهة است و باید مرفوع باشد.

(حروف مشبّهة بالفعل)

۱۰۹- گزینه ۳»

(نور امسکی)

در گزینه «۳»، «لباس» اسم «لا» نفی جنس است و «أجمل» خبر آن است. (ترجمه عبارت: هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست!)

(«لا» نفی جنس)

۱۱۰- گزینه ۴»

(سیر مهممعلی مرتضوی)

در گزینه «۴»، حرف «لا» بر سر اسم نكرة «عاقبة» آمده و از نوع نفی جنس است.

تکلیف:

در گزینه «۱»، «ألا» کوتاه‌شده «أن + لا» و به معنی «که نه...» است؛ در این حالت، «لا» از نوع نفی فعل مضارع است.

(«لا» نفی جنس)

روابط فرهنگی میان این سرزمین‌ها شد و دین، زبان، خط و فرهنگ آن‌ها را تحت تأثیر قرار داد.

ج) چغازنبیل از خشت خام ساخته شده است و روکشی از آجرنوشته‌ها و آجرهای لعاب دارد. (مصالح اصلی خود بنا، از خشت خام است).

(تاریخ (۱)، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌های ۷۶ تا ۷۸)

۱۱۹- گزینه «۲»

(فامر صفه‌فانیان)

تشریح عبارت‌ها:

الف) تحقیقات جدید تاریخی که در دو قرن اخیر انجام گرفته، آگاهی و شناخت از تاریخ ایران در دوران باستان را متحول کرده است. بر پایه این تحقیقات، مادی‌ها بنیان‌گذار نخستین حکومت آریایی در ایران شناخته می‌شوند.

ب) درباره سکونتگاه اولیه اقوام هند و اروپایی و زمان و مسیر مهاجرت آریاییان به ایران و هند، اتفاق نظر وجود ندارد. عده‌ای از مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی، نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریاچه آرال می‌زیسته‌اند.

ج) درباره ... و زمان و مسیر مهاجرت آریاییان به ایران و هند، اتفاق نظر وجود ندارد..... بر اساس فرضیه‌ای که تعداد قابل توجهی از باستان‌شناسان و مورخان آن را پذیرفته‌اند، اقوام آریایی در حدود ۱۵۰۰ قبل از میلاد وارد فلات ایران شدند.

از سیاق عبارت‌های موجود، برمی‌آید که میزان قطعیت گزاره «ب» ضعیف‌تر از گزاره «ج» یا حداقل برابر با آن است، زیرا بر سر آن‌ها بین مورخین اتفاق نظر وجود ندارد و همچنین گزاره «ب» را تنها عده‌ای از مورخان قبول دارند، اما گزاره «ج» مورد قبول عده قابل توجهی از مورخان است، اما گزاره «الف» که طبق تحقیقات جدید، بیشترین اعتبار را نزد مورخین دارد و حداقل می‌دانیم که از سایر گزینه‌ها دقیق‌تر و قطعی‌تر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بخش اول گزینه صحیح است، اما بخش دوم غلط می‌باشد.

گزینه «۳»: بخش اول گزینه غلط است، هرچند بخش دوم صحیح است.

گزینه «۴»: هر دو بخش غلط است.

(تاریخ (۱)، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۴)

۱۲۰- گزینه «۳»

(علیرضا آزادی‌زاده)

تشریح عبارت‌های نادرست:

عبارت «ب»: داریوش بزرگ برای دفع حملات قبایل صحراگرد به مناطقی دوردست در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی حمله کرد.

عبارت «ج»: آخرین پادشاه هخامنشی، داریوش سوم بود که اندکی بعد از اردشیر سوم به تخت پادشاهی نشست.

(تاریخ (۱)، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۹)

د) در فاصله سده‌های سوم تا پنجم هجری به‌ویژه در دوران حکومت‌های طاهریان، سامانیان و آل‌بویه، فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود. در آن زمان کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشمگیری یافت. به واسطه چنین رشدی بود که شهر و شهرنشینی در قلمرو آل‌بویه گسترش یافت. (رد گزینه «۳»)

(تاریخ (۲)، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌های ۹۰، ۹۲ تا ۹۴)

۱۱۵- گزینه «۲»

(عاطفه طاهر)

ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی در دوره سامانیان به زبان فارسی تألیف شد. همچنین حکیم فردوسی نیز سرودن شاهنامه را در اواخر همین دوره شروع کرد. ابوعلی سینا فلسفه مشایی را به اوج رساند. در سده‌های ۳ تا ۵ هجری، اسلام از طریق بازرگانان و دریانوردان ایرانی به هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا راه یافت.

(تاریخ (۲)، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌های ۹۵، ۹۷ و ۱۰۰)

تاریخ ایران و جهان (۱)

۱۱۶- گزینه «۲»

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) برخی از جهانگردان اروپایی که در دوران فرمانروایی صفویان به ایران آمدند، با کنجکاوی زیاد در جست‌وجوی بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی به‌خصوص در فارس بودند.

ج) امروزه دوران سلسله‌های پیشدادیان و کیانیان، به‌عنوان دوره افسانه‌ای (اساطیری) تاریخ ایران شناخته می‌شود.

د) در سال ۱۳۰۶ هجری شمسی، کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان خارج شد و باستان‌شناسان برجسته‌ای از کشورهای مختلف مانند ارنست هرتسفلد آلمانی و آرتور پوپ آمریکایی شروع به فعالیت کردند و دامنه کاوش‌های باستان‌شناسی وسیع‌تر شد.

(تاریخ (۱)، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۵ و ۶۷)

۱۱۷- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

تشریح موارد:

الف) ساخت ظروف و ابزار سفالی: از حدود ۸ هزار سال پیش

ب) اهلی کردن گوسفند و بز: از حدود ۱۲ هزار سال پیش

ج) ساخت ابزارها و زیورآلات مسی: از حدود ۸ هزار سال پیش

د) کشت گیاهانی مانند گندم و جو: از حدود ۱۲ هزار سال پیش

(تاریخ (۱)، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۱۸- گزینه «۳»

(تابان میقلی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) روابط تجاری میان ایلامیان با هند و آسیای صغیر برقرار بود (با چین ارتباط تجاری نداشتند) و ارتباط‌های سیاسی و تجاری، موجب شکل‌گیری

جغرافیا (۲)

۱۲۱- گزینه «۲»

(هامر صفرقانیان)

علاوه بر عوامل آب و هوایی و خاک، نوع ناهمواری‌ها و ارتفاعات نیز در پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری نواحی تأثیر می‌گذارند؛ زیرا گیاهان و جانوران در ارتفاع معینی قادر به زیستن هستند. هرچه ارتفاع افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آن‌ها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود. به علاوه، شیب دامنه‌ها بر عمق خاک و زهکشی آن اثر می‌گذارد. در دامنه‌های پرشیب، ضخامت خاک کمتر است و این دامنه‌ها کمتر می‌توانند آب را در خود نگه دارند.

از متن بالا نتیجه می‌گیریم:

الف) میزان ارتفاع با تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی، درجه رشد گیاهان و فصل رویش آن‌ها رابطه عکس دارد؛ یعنی هرچه ارتفاع افزایش پیدا کند، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی، درجه رشد گیاهان و فصل رویش آن‌ها کمتر می‌شود. و هرچه ارتفاع کاهش پیدا کند، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی، درجه رشد گیاهان و فصل رویش آن‌ها بیشتر می‌شود.

ب) میزان شیب با عمق خاک، زهکشی خاک، ضخامت خاک و میزان نگهداری آب رابطه عکس دارد؛ یعنی هرچه شیب افزایش پیدا کند، عمق خاک، زهکشی خاک، ضخامت خاک و میزان نگهداری آب کمتر می‌شود. و هرچه شیب کاهش پیدا کند، عمق خاک، زهکشی خاک، ضخامت خاک و میزان نگهداری آب بیشتر می‌شود.

تنها گزینه صحیح که رابطه این موارد را به‌درستی رعایت کرده، گزینه «۲» است.

(جغرافیا (۲)، نواهی زیستی، صفحه ۵۷)

۱۲۲- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جای بی‌رویه دام‌ها در نواحی بیابانی و کوهستانی است.
گزینه «۲»: جزر و مد در ناحیه بیابانی وجود ندارد که از آن بتوان انرژی ساخت.

گزینه «۴»: معادن در مناطق بیابانی و کوهستانی موجود است نه در سواحل که اهمیت داشته باشد.

(جغرافیا (۲)، نواهی زیستی، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰ و ۶۳)

۱۲۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)

در خانواده زبانی آفری - آسیایی، زبان مردم عرب و یهود، زبان قوم سامی است و زبان بعضی از مردم شمال آفریقا، زبان قوم حامی است.

(جغرافیا (۲)، نواهی فرهنگی، صفحه ۷۰)

۱۲۴- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌ها:

(یاسین ساعدی)

گزینه «۱»: یهودیان در شهرها و نواحی بزرگ بازرگانی پراکنده‌اند و سرزمین مشخصی ندارند (فلسطین اشغالی یکی از مراکز تجمع آن‌هاست). همچنین در کتاب درسی اشاره‌ای به «کنیسه» نشده است.

گزینه «۲»: اسلام علاوه بر آسیا و آفریقا، در سایر قاره‌ها نیز پراکنده است. همچنین چشم‌اندازهای اسلامی فقط محدود به مساجد و زیارتگاه‌ها نیست و شامل هنر، معماری، بازارها و ... می‌شود.

گزینه «۳»: انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، چشم‌اندازهای فرهنگی را خلق می‌کنند. امروزه شمار پیروان مسیحیت در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند و ... بیشتر است.

گزینه «۴»: بودایی‌گرایی از ادیان مبتنی بر پرسش غیرخدای یگانه است. (جغرافیا (۲)، نواهی فرهنگی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

۱۲۵- گزینه «۴»

(علیرضا پدرما)

فروش غذای ژاپنی در تهران نشان‌دهنده پدیده پخش فرهنگی است (یکسان‌سازی فرهنگ‌ها توسط کشورهای سلطه‌گر انجام می‌شود - نادرستی گزینه‌های ۱ و ۳). از طرفی، ایران و ژاپن فاصله زیادی از هم دارند، بنابراین پدیده پخش فرهنگی میان این دو ناحیه، بدون تماس مستقیم اتفاق افتاده است (نادرستی گزینه ۲).

(جغرافیا (۲)، نواهی فرهنگی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۱)

جغرافیای ایران

۱۲۶- گزینه «۴»

تشریح گزینه‌ها:

(علیرضا سالمی)

گزینه «۱»: عامل پرفشار جنب حاره‌ای، مانع از صعود هوا و در نتیجه مانع از تشکیل ابر و بارندگی می‌شود و به همین دلیل، نزدیک آب‌های خلیج فارس و دریای عمان، بارش بسیار کم است؛ اما نزدیکی به دریاها و منابع رطوبتی در سواحل شمالی کشور (دریای خزر) در افزایش بارش نقش مهمی دارد.

گزینه «۲»: استان‌های آذربایجان غربی و شرقی که در عرض‌های بالای جغرافیایی قرار دارند و زاویه تابش خورشید مایل‌تر است، مقدار تابش کمتر و هوا سردتر است؛ در کشور ما به‌طور میانگین، میزان دما از شمال به جنوب بیشتر می‌شود.

گزینه «۳»: «ج» و «ب»، به ترتیب با ویژگی‌های سواحل شمالی و جنوبی کشور ارتباط دارند؛ در سواحل شمالی کشور، دریای خزر در افزایش بارش، نقش مهمی دارد و در مناطق جنوبی کشور و سواحل خلیج فارس و دریای عمان، کمربند پرفشار مانع از صعود هوا و بارندگی می‌شود.

گزینه «۴»: در مناطق شمالی کشور که در عرض‌های بالای جغرافیایی قرار دارند و زاویه تابش خورشید مایل‌تر است، مقدار تابش کمتر و هوا سردتر است؛ عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع از ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود.

(جغرافیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۲۷- گزینه «۲»

(مهمرمهری یعقوبی)

طبق قاعده، با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، دمای هوا به طور میانگین حدود ۶ درجه سانتی گراد کاهش می یابد. در صورت سؤال، گفته شده است که دمای سطح زمین، ۲۴+ درجه سانتی گراد است؛ پس با تشکیل یک الگو، می توانیم پی ببریم که در ارتفاع چند متری دما به صفر درجه سانتی گراد رسیده است:

$$\begin{array}{ccccccc} 24 & 18 & 12 & 6 & 0 \\ -6 & -6 & -6 & -6 & \end{array}$$

بنابراین طبق قاعده گفته شده، به ازای هر ۶ درجه کاهش دما، ارتفاع ۱۰۰۰ متر افزایش می یابد؛ در نتیجه ارتفاع کوه ۴۰۰۰ متر خواهد بود.

(پغرافیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه ۳۹)

۱۲۸- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

بررسی عبارت ها:

الف) این عبارت، دقیقاً توصیف وارونگی دماست.

ب) لوت یکی از خشک ترین بیابان های ایران است. بخش زیادی از این بیابان به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حاره ای، کمتر از ۳۰ میلی متر باران دارد و در تاریخ ۲۷ تیرماه ۱۳۹۵، به عنوان اولین اثر طبیعی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار گرفت.

ج) این عبارت نیز، توصیف ریزگردهاست.

د) کویر، بخشی از بیابان است و به نمک زارهای پف کرده ای گفته می شود که تبخیر شدید، عامل اصلی شکل گیری آن است.

(پغرافیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه های ۴۴ تا ۴۶)

۱۲۹- گزینه «۱»

(علیرضا پدرا)

ویژگی خاص دریای عمان: دسترسی به همه آب های آزاد جهان

ویژگی خاص خلیج فارس: مقصد تنها رود قابل کشتیرانی ایران (کارون)

ویژگی های مشترک دریای عمان و خلیج فارس: تجارت دریایی، پرورش انواع ماهی و میگو

(پغرافیای ایران، منابع آب ایران، صفحه های ۵۴ تا ۵۶)

۱۳۰- گزینه «۴»

(راضیه ابراهیمی نژاد)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: اغلب دریاچه های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب و هوایی، جزء نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور هستند. آب بعضی از این دریاچه ها شور و برخی دیگر آب شیرین دارند. (قید «همگی» نادرست است.)

گزینه «۲»: طبق متن کتاب، دریاچه های روی قله های آتشفشانی (مانند سیلان) دائمی هستند.

گزینه «۳»: دریاچه مهارلو دائمی است، اما نیریز طبق متن کتاب جزء دریاچه های فصلی محسوب می شود.

(پغرافیای ایران، منابع آب ایران، صفحه ۵۷)

فلسفه یازدهم

۱۳۱- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه های سوفسطائیان بود. آنها معتقد بودند جهان را نمی توان شناخت و آنچه که علم و دانش می نامیم ساخته و پرداخته ذهن ماست و مطابق واقعیت نیست. سوفیست ها با ابزار مغالطه و جدل و فن سخنوری توانستند اندیشه های خود را انتشار دهند و بر زندگی مردم تأثیر بگذارند. تحت تأثیر چنین اندیشه هایی، اخلاق و فضیلت در میان مردم کمرنگ شده بود و بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند.

نکته: شخص سقراط برای زنده کردن تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرد و پرچم علم و فضیلت را برافراخت.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۷)

۱۳۲- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

سقراط در دادگاه می گوید: «کنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست و جوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سربتایم؟»

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۴۱)

۱۳۳- گزینه «۲»

(پرگل رهیمی)

گزینه «۲» درست است، زیرا در این رویکرد پرسش ها به گونه ای هدایت می شوند که تناقض های درونی پاسخ ها آشکار شده و تعریف دقیق تری از مفاهیم بنیادین مورد پرسش شکل گیرد. هدف نهایی نزدیک شدن به حقیقت از طریق تحلیل عقلانی است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: نادرست است، چون این روش مبتنی بر مشاهده تجربی و داده های حسی نیست بلکه بر تحلیل مفهومی و عقلانی استوار است.

گزینه «۳»: نادرست است، زیرا هدف روش سقراطی تأیید باورهای عمومی نیست، بلکه به چالش کشیدن آنهاست.

گزینه «۴»: نادرست است، چون هدف صرفاً اقناع یا خطابه نیست، بلکه جست و جوی حقیقت و اصلاح فهم است.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه های ۳۷ و ۳۸)

۱۳۴- گزینه «۳»

(پرگل رهیمی)

سقراط با رد ادعای دانایی خود، تعریف رایج از دانش را دگرگون می کند و دانایی را در آگاهی به نادانی خویش می داند. این رویکرد، نوعی نقد مفهومی و بازتعریف معرفت است.

علت رد سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: سقراط دانش را به انباشت اطلاعات طبیعی یا کیهانی تقلیل نمی دهد.

گزینه «۲»: او اتهام را نمی پذیرد و دفاع او مبتنی بر بازاندیشی فلسفی است، نه سازش با باور عمومی.

گزینه «۴»: او منکر امکان شناخت نیست، بلکه حد آن را مشخص می کند و نوعی معرفت اخلاقی-عقلی را حفظ می کند.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه های ۳۹ و ۴۰)

۱۳۵- گزینه ۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

اساساً پرسش و پاسخ سقراطی یا هر نوع پرسش و پاسخ دیگری بیانگر امکان شناخت است. یعنی ما توانایی شناخت آن چیزهایی را که درباره‌شان سؤال می‌پرسیم داریم و از طریق مطرح کردن پرسش‌ها و گفت‌وگو در باب آنها می‌توانیم به شناخت صحیحی از آن موضوعات دست یابیم.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس انریشه و امکان شناخت، صفحه‌های ۳۷، ۳۸، ۴۵ و ۴۶)

۱۳۶- گزینه ۴»

(موسی سپاهی - سراوان)

متن درس می‌گوید: «ما می‌دانیم که شناختمان محدود است و حقایق بسیاری وجود دارد که نمی‌دانیم.» این یک مشاهده معرفت‌شناختی درباره «محدودیت شناخت» است. اما این بدان معنا نیست که تنها راه منطقی «شکاکیت مطلق» است (اینکه بگوییم هیچ چیز را نمی‌توان دانست). کتاب درسی بر «کوشش برای تشخیص درست از غلط» تأکید دارد، در حالی که شکاکیت محض تلاش برای تشخیص درست از غلط را بی‌معنا می‌داند. در واقع، عبارت مذکور از کتاب درسی «آگاهی از محدودیت شناخت انسان» را مطرح کرده، اما گزینه ۴» آن را به «انکار امکان شناخت» (شکاکیت مطلق) تعمیم داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: شناخت «به تدریج افزایش می‌یابد» و با «آموختن» همراه است. در فلسفه، چیزی که از طریق یادگیری و گام‌به‌گام تغییر می‌کند، پدیده‌ای «تکوین یافته» و «پویا» است، نه پدیده‌ای که از ابتدا کامل و ثابت (ایستا) باشد. استدلال کاملاً منطقی است.

گزینه ۲» ما به «موجودات نامحسوس و جهانی غیر از جهان مادی» می‌اندیشیم. این یعنی شناخت ما (فکر و باور) می‌تواند موضوعاتی را در بر بگیرد که در قلمرو «محسوسات» (دیدن و شنیدن) نیستند. گزینه ۳» «گاهی متوجه می‌شویم که دچار خطا شده‌ایم.» برای اینکه بفهمیم «خطا کرده‌ایم»، اول باید «خودمان» و «وضعیت فعلی دانشمان» را بشناسیم. پس این «آگاهی از خود» است که اجازه می‌دهد بفهمیم کجا اشتباه کرده‌ایم و سپس آن را اصلاح کنیم.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۵، ۴۷ و ۴۸)

۱۳۷- گزینه ۲»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) شناخت ما به تدریج افزایش می‌یابد؛ ما در آغاز تولد چیزی نمی‌دانیم بلکه گام‌به‌گام با پدیده‌های جهان آشنا می‌شویم.

ج) ما می‌دانیم که علی‌رغم گستردگی شناخت و فهم ما از جهان و خود، باز هم شناخت ما بسیار محدود است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۴، ۴۵ و ۴۷ و ۴۸)

۱۳۸- گزینه ۱»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱» این گزینه تناقض ندارد، چراکه باورهای اشتباه قبلی مربوط به گذشته است و این جمله مربوط به حال است، پس بین اجزای این گزاره تفاوت وجود دارد.

گزینه ۲» این گزینه خود متناقض است، اگر هیچ چیز قابل دانستن نیست، پس خود این جمله را هم نباید می‌دانستیم.

گزینه ۳» خود متناقض است، ادعای دانستن یک چیز، با محتوای انتهای جمله که ادعای نادانی مطلق است، تناقض دارد.

گزینه ۴» تناقض دارد، گوینده در حین بیان جمله دارد یک مفهوم را به دیگران منتقل می‌کند و عملش حرفش را نقض می‌کند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

۱۳۹- گزینه ۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

نمی‌دانم سقراط بیانگر جهل ساده است. سقراط خود را در برخی امور نادان می‌داند، اما توانایی شناخت خود را نفی نمی‌کند. بنابراین اقرار به جهل باعث می‌شود تلاش در جهت دانایی در او شکل بگیرد. بنابراین «نمی‌دانم» سقراط معنای «هنوز نمی‌دانم» می‌دهد. درحالی‌که سوفسطائیان امکان شناخت را نفی می‌کنند و مرادشان از «نمی‌دانم» انکار توانایی شناخت در انسان است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» تنها «نمی‌دانم سوفسطائیان» شک مطلق است که منجر به تناقض می‌شود.

گزینه ۲» تنها «نمی‌دانم سقراط» بیانگر این مفهوم است که «هنوز شناختی در مورد یک چیز نداریم، ولی می‌توانیم به شناخت برسیم».

گزینه ۴» «نمی‌دانم سقراط» شک در برخی علوم است، «نمی‌دانم سوفسطائیان» شک مطلق است و تمام دانش‌ها را در بر می‌گیرد.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس انریشه و امکان شناخت، صفحه‌های ۴۰، ۴۲، ۴۷ و ۴۸)

۱۴۰- گزینه ۴»

(پرکل رمیمی)

استدلال متن کتاب درسی بر این نکته استوار است که وجود خطا یا اختلاف در ادراک‌ها، صرفاً نشان‌دهنده محدودیت شناخت است نه نفی اصل امکان معرفت. همچنین شکاکیت مطلق (انکار هرگونه توانایی دانستن) خودمتناقض است، زیرا برای بیان آن نیز نوعی ادعا به دانستن لازم است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» تغییرپذیری ادراک حسی به تنهایی نفی‌کننده امکان شناخت نیست.

گزینه ۲» اختلاف ادراک‌ها مستلزم انکار واقعیت مستقل نیست.

گزینه ۳» به نسبی‌گرایی معرفتی اشاره دارد، نه شکاکیت مطلق.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

منطق

۱۴۱- گزینه ۲»

(پوار پاکرل - فاروج)

اگر قضیه «هر الف ب است» را عکس مستوی کنیم، تبدیل به قضیه «بعضی ب الف است» می‌شود و متناقض قضیه اخیر «هیچ ب الف نیست» خواهد شد. (رد سایر گزینه‌ها)

(منطق، امکان قضایا، صفحه‌های ۶۳، ۶۷ و ۶۸)

۱۴۲- گزینه «۳»

(هوار پاکدل - فاروج)

کذب همزمان قضایای متداخل تحت تضاد و همین‌طور قضایای متناقض ممکن نیست و عبارت تا اینجا درست بیان شده است، اما ادامه جمله که گفته است «اما صدق همزمان آنها ممکن است» نادرست است، زیرا صدق همزمان قضایای متناقض ممکن نیست. گرچه صدق همزمان قضایای متداخل تحت تضاد ممکن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در قضایای متداخل تنها از صدق قضیه کلیه و کذب قضیه جزئی می‌توان درباره صدق یا کذب قضیه متداخل آن نتیجه قطعی گرفت. در دو حالت دیگر نتیجه‌گیری قطعی امکان‌پذیر نیست.

گزینه «۲»: صدق همزمان دو قضیه متضاد و متناقض محال و غیرممکن می‌باشد، اما کذب همزمان دو قضیه متضاد ممکن است.

تکته: صدق و کذب همزمان قضایای متناقض محال است.

گزینه «۴»: در قضایای متداخل از صدق قضیه کلیه می‌توانیم صدق قضیه متداخل جزئی آن را به دست آوریم و همین‌طور از کذب قضیه جزئی هم به کذب قضیه متداخل کلیه آن برسیم.

(منطق، اعلام قضایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۷)

۱۴۳- گزینه «۲»

(موسی اکبری)

صورت سؤال به دنبال قضیه‌ای است که نه صادق باشد و نه حتی احتمال صدق آن برود.

متداخل قضیه کاذب «بعضی الف ب نیست» قضیه کاذب «هیچ الف ب نیست» خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متداخل قضیه صادق «هر الف ب است» قضیه صادق «بعضی الف ب است» خواهد بود که عکس مستوی آن حتماً صادق است.

گزینه «۳»: در تضاد، اگر یکی از طرفین تقابل کاذب باشد، طرف دیگر می‌تواند صادق یا کاذب باشد.

گزینه «۴»: متناقض قضیه کاذب «هر الف ب است» قضیه صادق «بعضی الف ب نیست» می‌شود که عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد؛ یعنی صدق یا کذب عکس مستوی آن به‌صورت حتمی مشخص نیست و ممکن است صادق یا کاذب باشد.

(منطق، اعلام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۱۴۴- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

در منطق اگر قضیه‌ای کاذب باشد، نقیض آن (متناقضش) حتماً صادق است (طبق قاعده تناقض). اما در مورد «تضاد» اگر قضیه موجبه کلیه کاذب باشد، صدق یا کذب قضیه سالبه کلیه (متضادش) «نامعلوم» است؛ یعنی ممکن است صادق باشد و ممکن است کاذب باشد. پس «قابل استنتاج نبودن» صدق متضاد در حالت کذب اصل کاملاً صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: رابطه دو قضیه مذکور در این گزینه تداخل است. گزینه «۳»: اگر دو قضیه متضاد («هر الف ب است» و «هیچ الف ب نیست») هر دو کاذب باشند، طبق قواعد منطقی نقیض‌های آنها (که همان قضایای جزئی متناقضشان هستند) حتماً صادق می‌شوند، نه کاذب. گزینه «۴»: نقیض «موجبه کلیه»، «موجبه جزئی» نیست، بلکه «سالبه جزئی» است.

(منطق، اعلام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۱۴۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور فارچ از کشور ۹۴)

سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. در صورتی که برای سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق در نظر بگیریم، دچار مغالطه ایهام انعکاس شده‌ایم. (منطق، اعلام قضایا، صفحه ۶۹)

۱۴۶- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

نمی‌توان از دو قضیه‌ای که ارتباطی با هم ندارند نتیجه‌ای گرفت. برای آنکه ارتباطی میان دو قضیه برقرار شود، باید جزء مشترکی میان آنها وجود داشته باشد. به عبارت دیگر لازم است موضوع یا محمول یکی از مقدمات قرین موضوع یا محمول دیگری باشد. به همین دلیل به این نوع از قیاس «قیاس اقترانی» می‌گویند.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۲)

۱۴۷- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

مغالطه «عدم تکرار حد وسط» می‌تواند ناشی از اشتراک لفظی، وجود کلمه‌ای اضافی در یک مقدمه نسبت به مقدمه دیگر و... باشد. مثلاً در مقدمات زیر حد وسط مشترک وجود ندارد و اشتراک لفظی هم نداریم. بلکه محمول قضیه اول «دارای موش» است که ظاهر و مفهوم آن با «موش» (موضوع قضیه دوم) کاملاً متفاوت است: (الف) دیوار دارای موش است. (ب) موش دارای گوش است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۴۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

قیاس مذکور نامعتبر است، زیرا هر دو مقدمه آن سالبه هستند. (نقض شرط اول اعتبار قیاس اقترانی)

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه ۷۷)

۱۴۹- گزینه «۱»

(فرهار قاسمی نژاد)

این قیاس از شکل اول است و در شکل اول حدوسط در مقدمه اول محمول و در مقدمه دوم موضوع است. اگر محمول مقدمه اول علامت مثبت داشته باشد، آن مقدمه باید سالبه باشد که در این صورت طبق قانون نتیجه قیاس نتیجه هم سالبه می‌شد. از آنجاکه نتیجه موجبه است، بنابراین محمول هیچ‌کدام از مقدمه‌ها نمی‌تواند علامت مثبت داشته باشد و هر دو مقدمه موجبه‌اند. (تأیید نادرستی گزینه «۱» و درستی گزینه «۳»)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: حد وسط در مقدمه اول محمول است و علامتش منفی است. بنابراین طبق شرط دوم اعتبار قیاس در مقدمه دوم باید علامت مثبت داشته باشد. پس مقدمه دوم باید سور کلی داشته باشد تا موضوع آن (حد وسط) علامت مثبت داشته باشد.

گزینه «۴»: «الف» در نتیجه قیاس علامت مثبت دارد، پس طبق شرط سوم اعتبار باید در مقدمات هم علامتش مثبت باشد. از آنجاکه موضوع نتیجه از مقدمه اول می‌آید و حد وسط محمول مقدمه اول است، پس «الف» موضوع مقدمه اول است و باید این مقدمه سور کلی داشته باشد که علامت «الف» مثبت شود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۹)

۱۵۰- گزینه «۴»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

با توجه به قواعد و شرایط اعتبار قیاس اقترانی مقدمه دوم این قیاس قضیه «هر د ج است» می‌باشد. زیرا اولاً «د» در نتیجه علامت مثبت دارد و باید در مقدمات هم علامتش مثبت باشد (طبق شرط سوم اعتبار قیاس)، درثانی طبق شرط اول اعتبار قیاس باید حداقل یک مقدمه موجه باشد و از آنجاکه مقدمه اول سالبه است، مقدمه دوم موجه خواهد بود؛ از این‌رو محمول مقدمه دوم علامت منفی دارد و «ج» (حد وسط) در جایگاه محمول قرار می‌گیرد. «د» هم در جایگاه موضوع قرار می‌گیرد و سور مقدمه دوم باید کلی باشد که علامت «د» مثبت شود.

بنابراین عکس مستوی این قضیه «بعضی ج د است» و سپس متداخل عکس مستوی آن «هر ج د است» می‌باشد.

(منطق، اقلام قضایا و قیاس اقترانی، ترکیبی)

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

حمل نامی بر انسان ضروری است. ← حمل جسم بر انسان هم ضروری است.

مابقی حمل‌ها در گزینه‌های دیگر ضروری نیست، بلکه امکانی است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۲- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

بین ممکن الوجود بالذات و ممتنع الوجود بالذات ← تباین برقرار است.

بین ممکن الوجود بالذات و واجب الوجود بالغیر ← عموم و خصوص مطلق برقرار است، زیرا هر واجب الوجود بالغیری ذاتاً ممکن الوجود است. اما برخی از ممکن الوجودهای بالذات به واسطه اینکه علتشان پدید نیامده، هنوز واجب الوجود نشده‌اند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۵۳- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

حمل محمول بر موضوع در گزینه‌های «۱» و «۲» ضروری است؛ ولی در گزینه «۴» معدوم بودن و یا معدوم نبودن برای انسان امکانی است. (فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۴- گزینه «۳»

(سیا یغفرزاده صابری)

باید به دنبال مفاهیمی باشیم که به ترتیب وجود و عدم برایشان ضروری و وجوبی باشد.

قضایای «واجب الوجود بالذات موجود است» و «شریک الباری (شریک خدا) معدوم است» از جمله قضایای ضروری می‌باشند. چرا که عقل نسبت به پذیرش کذب آن‌ها امتناع دارد و صدق‌شان اجتناب‌ناپذیر است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: امکانی - امکانی

دقت شود که مفاهیم خیالی مانند دیو سه‌سر، سیمرغ، کوه طلا، دریای جیوه و ... با اینکه وجود ندارند اما ممتنع الوجود بالذات نیستند، بلکه رابطه امکانی با وجود داشته و ممتنع الوجود بالغیراند.

گزینه «۲»: امکانی - امتناعی

ذاتی که وجوب وجود یافته دیگر معدوم نیست. پس معدوم بودن برای واجب الوجود بالغیر امتناعی است و ممکن الوجود اگر معدوم شود، آنگاه ممتنع الوجود بالغیر است.

گزینه «۴»: وجوبی - امکانی

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۵۵- گزینه «۳»

(سیا یغفرزاده صابری)

سلب سه‌ضلعی بودن از مربع کاملاً ضرورت عقلی دارد و صددرصد صادق بوده و نوع قضیه وجوبی است؛ یعنی عقل قطعاً قبول می‌کند که مربع سه‌ضلعی نیست.

در قضایای «وجوبی» صدق قضیه اجتناب‌ناپذیر است؛ یعنی قضیه قطعاً از جهت عقلانی صادق و ضروری است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در قضایا از نوع «امتناعی» کذب قضیه اجتناب‌ناپذیر است؛ یعنی قضیه صددرصد کاذب است و امتناع عقلی دارد.

گزینه «۲»: در قضایا از نوع «امکانی» است که عقل اجتنابی نسبت به صدق و کذب ندارد؛ یعنی ممکن است صادق یا کاذب باشد و ترجیحی نسبت به هیچ‌کدام ندارد.

گزینه «۴»: محتوای قضیه تجربی نیست و با قواعد عقلی صدق آن مشخص است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۶- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

در صورتی که کیفیت قضیه امکانی را از سالبه به موجه و یا برعکس تغییر دهیم، تفاوتی در نوع قضیه از لحاظ نسبت‌های سه‌گانه ایجاد نمی‌شود و همچنان امکانی باقی می‌ماند. پس نمی‌تواند وجوبی یا امتناعی شود.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه ۱»

(افسان عالی‌نژاد)

یکی از وظایف دولت‌ها در هر کشوری، اجرای سیاست‌های فقرزدایی و برقرار کردن عدالت است. دولت‌ها موظف‌اند از طریق حمایت شرکت‌های تولیدی و مبارزه با فساد، با فقر و بیکاری مبارزه کنند.

مردم نیز برای حفاظت از پیشرفت‌های اقتصادی خود در مقابل ویروس فقر مسئولیت دارند. آنها می‌توانند از طریق ایجاد نهادهای توانمندسازی، خیریه، کمک‌های مردمی و نیز تأسیس صندوق‌های قرض‌الحسنه و فعالیت‌های جهادی، از یکدیگر در برابر خطر فقر و نابرابری، محافظت کنند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۹۰)

۱۶۲- گزینه ۴»

(مهروی ضیائی)

- بیکاری اصطلاحی: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. «ج»

بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست، مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز

است. «ب»

بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. «الف»

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۸۷)

۱۶۳- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

الف) در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیله مناسبی برای «پرداخت‌های آینده» نیز می‌باشد.

ب) نقش اصلی پول در مبادلات، «آسان‌سازی مبادله» است.

ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از «عملکرد بانک‌ها» است.

د) علاوه بر مخارج روزمره، برخی مخارج غیرقابل پیش‌بینی وجود دارد. افراد پول‌هایی را که نزد خود پس‌انداز کرده‌اند، به‌عنوان وسیله «حفظ ارزش» در زمان لازم مورد استفاده قرار می‌دهند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۸)

۱۵۷- گزینه ۳»

(سبا جعفرزاده صابری)

اگر ماهیتی ممکن‌الوجود را در نظر بگیریم، اما مصداق آن را در جهان نیابیم، دلیل بر این نیست که این ماهیت ذاتاً نمی‌تواند موجود شود چراکه ممتنع‌الوجود بالذات نیست که ذاتش امتناع وجود داشته باشد.

اما سایر گزینه‌ها صحیح می‌باشد، چراکه چنین ماهیتی هنوز از حالت تساوی نسبت به وجود و عدم خارج نشده است؛ یعنی ذاتش ترجیحی بین وجود و عدم ندارد یا به عبارتی هنوز علتی که آن را از حالت امکانی دریاورد موجود نیست.

توضیح نکات درسی:

دقت کنید که اگر در صورت سؤال گفته شده بود مفهومی که مصداقی در جهان خارج ندارد، در این صورت آن مفهوم می‌توانست ممکن‌الوجود باشد یا نباشد (ممتنع‌الوجود باشد)، اما صورت سؤال کلمه ماهیت ممکن‌الوجود را ذکر کرده است.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۵۸- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

رابطه میان علت و معلول، رابطه‌ای وجودی است؛ زیرا علت به معلول وجود می‌دهد. از این رو، گزینه‌های «۳» و «۴» درست نیستند. از سویی دیگر، در این رابطه فقط معلول به علت وابسته است؛ بنابراین، گزینه «۱» هم درست نیست.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۱۵۹- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

اگر علت وجود نداشته باشد، ممکن نیست معلول وجود پیدا کند. پس برداشت وجود «ب» از نبود «الف» نادرست است.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۱۶۰- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

وجود هر علتی مقدم بر معلول آن است و رابطه علیت بدون این ترتیب وجودی، معنایی ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: رابطه بین والدین و فرزندان از نوع روابط بعد از وجود است.

گزینه «۲»: این رابطه، چیزی جز نیازمندی معلول به علت در اصل هستی و واقعیت خود نیست.

گزینه «۴»: شاید نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته و او را به تفکر و اندیشه برای کشف معمای هستی وادار کرده است، مسئله چگونگی رابطه علت و معلول باشد. حذف قید «شاید» باعث نادرستی این گزینه شده است.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۶۴- گزینه «۴»

(آخرین ساجری)

$$\text{نفر} = 15,000,000 \times \frac{30}{100} = 4,500,000$$

$$\text{جمعیت زیر ۱۵ سال} + \text{جمعیت بالای ۱۵ سال} = \text{جمعیت کل}$$

$$\Rightarrow \text{جمعیت زیر ۱۵ سال} - \text{جمعیت کل} = \text{جمعیت بالای ۱۵ سال}$$

$$\text{نفر} = 10,500,000 - 4,500,000 = 15,000,000$$

$$\text{جمعیت غیرفعال} + \text{جمعیت فعال} = \text{جمعیت بالای ۱۵ سال}$$

$$\Rightarrow \text{جمعیت غیرفعال} - \text{جمعیت بالای ۱۵ سال} = \text{جمعیت فعال}$$

$$\text{نفر} = 5,400,000 - 10,500,000 = -5,100,000$$

$$x = \text{جمعیت شاغل}$$

$$\text{طبق فرض مسئله داریم: } x = \frac{2}{3} \times \text{جمعیت شاغل} = \frac{2}{3} \times \text{جمعیت بیکار}$$

$$\text{جمعیت بیکار} + \text{جمعیت شاغل} = \text{جمعیت فعال}$$

$$\Rightarrow \text{جمعیت فعال} = x + \frac{2}{3}x = \frac{5}{3}x$$

$$5,400,000 = \frac{5}{3}x \Rightarrow x = \frac{5,400,000 \times 3}{5} = 3,240,000$$

$$\Rightarrow \text{نفر} = 3,240,000 = \text{جمعیت شاغل}$$

$$\text{نفر} = 3,240,000 \times \frac{2}{3} = 2,160,000 = \text{جمعیت بیکار}$$

بررسی گزینه‌ها:

$$\text{گزینه «۱»}: \text{صحیح است. } 100 \times \frac{\text{جمعیت شاغل}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ اشتغال}$$

$$\text{درصد} = 60 = \frac{3,240,000}{5,400,000} \times 100 = \text{نرخ اشتغال}$$

$$\text{گزینه «۲»}: \text{صحیح است. تعداد افراد بالای ۱۵ سال، } 10,500,000 \text{ نفر یا}$$

$$\text{همان } 10/5 \text{ میلیون نفر است.}$$

$$\text{گزینه «۳»}: \text{صحیح است. طبق محاسبات جمعیت بیکار برابر با } 2,160,000$$

$$\text{نفر است.}$$

$$\text{گزینه «۴»}: \text{منظور از افراد بالای ۱۵ سالی که به دنبال کار نمی‌گردند و}$$

$$\text{شغلی نیز ندارند، جمعیت غیرفعال است، تعداد جمعیت غیرفعال}$$

$$5,100,000 \text{ نفر و از جمعیت فعال } (5,400,000) \text{ کمتر است؛ بنابراین این}$$

$$\text{گزینه صحیح نمی‌باشد.}$$

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۶۵- گزینه «۴»

(مهم‌ترین متولی)

الف) تقاضاکنندگان نیروی کار، صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند و گاهی در اقتصاد به آنها کارفرما هم می‌گویند، در نتیجه در نمودار رسم شده منحنی نزولی (منحنی D)، نشان‌دهنده تقاضای نیروی کار است که این تقاضا از طرف کارفرمایان و یا در اصل همان صاحبان کسب‌وکارها و کارخانه‌ها می‌باشد.

ب) نقطه برخورد منحنی‌های عرضه و تقاضای نیروی کار، نقطه تعادل در بازار را نشان می‌دهد، دستمزد متناظر با آن دستمزد تعادلی را نشان می‌دهد، در نتیجه دستمزد ۲۰ میلیون تومان، دستمزد تعادلی در بازار است.

ج) در دستمزد ۲۵ میلیون تومان اگرچه ۲۵ نفر حاضر به کار هستند اما تنها ۱۲ نفر توسط کارفرمایان استخدام و مشغول به کار در بازار خواهند شد، در نتیجه مجموع دریافتی کارگران مشغول به کار در بازار در سطح دستمزد ۲۵ میلیون تومان برابر خواهد بود با:

$$12 \times 25 = 300 \text{ میلیون تومان}$$

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۶۶- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد. دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد؛ روش اول آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آنجا که این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۳)

۱۶۷- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

زمانی که پول طلا و نقره رایج بود، پشتوانه پول همان طلا و نقره موجود در خود پول بود. پشتوانه پول کاغذی هم پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود؛ اما امروزه، پول‌های فلزی و کاغذی و تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آنهاست، پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد. بنابراین نمی‌توان گفت هر کشوری که طلای بیشتری دارد، لزوماً پشتوانه پول بیشتری نیز دارد.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۷)

۱۶۸- گزینه «۲»

(آخرین سافری)

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول
واحد ۲,۴۰۰ = مجموع حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و بلندمدت = شبه پول
طبق فرض مسئله داریم:

(مجموع ارزش اسکناس و مسکوکات) $2x =$ حجم پول

$$= 2x(5700 + 3200) = 17,800 \text{ واحد}$$

سپرده‌های دیداری + چک پول + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

$$17,800 = 5700 + 3200 + 800 + \text{سپرده‌های دیداری}$$

$$17,800 = 9,700 + \text{سپرده‌های دیداری}$$

$$\Rightarrow \text{واحد} = 17,800 - 9,700 = 8,100$$

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

$$\text{واحد} = 17,800 + 2,400 = 20,200$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۸)

۱۶۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی‌ماه)

$$100 \times \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} = \text{تورم}$$

$$\text{درصد} = \frac{280 - 200}{200} \times 100 = 40 = \text{تورم کشور C}$$

$$\text{درصد} = 20 = \frac{1}{4} \times 40 = \frac{1}{4} \times \text{تورم کشور C} = \text{تورم کشور A}$$

$$A \Rightarrow \text{برای کشور} \Rightarrow \frac{20}{100} = \frac{x - 400}{400} \Rightarrow 0.2 \times 400 = x - 400$$

$$\Rightarrow x = 400 + 80 = 480 \text{ واحد پولی}$$

$$\text{درصد} = 60 = 3 \times 20 = 3 \times A = \text{تورم کشور B}$$

$$B \Rightarrow \text{برای کشور} \Rightarrow \frac{60}{100} = \frac{448 - y}{y} \Rightarrow 0.6y = 448 - y \Rightarrow 1.6y = 448$$

$$\Rightarrow y = \frac{448}{1.6} = 280 \text{ واحد پولی}$$

راه‌حل میان‌بر:

در این‌گونه سؤال‌ها که نرخ تورم را به ما داده و قیمت ابتدای سال و یا انتهای سال را از ما می‌خواهد، می‌شود خیلی راحت به جواب رسید:
اول باید عدد تورم را به صورت اعشاری بنویسیم، و بعد آن را با عدد ۱ جمع کنیم:

حال دو حالت پیش می‌آید:

حالت اول (مانند کشور A):

قیمت ابتدای سال را داریم و باید قیمت انتهای سال را به دست بیاوریم. در نتیجه باید عدد به دست آمده (۱/۲۰) را در قیمت سال قبل ضرب کنیم.

$$1/20 \times 400 = 480$$

حالت دوم (مانند کشور B):

قیمت انتهای سال را داریم و باید قیمت ابتدای سال را به دست بیاوریم. پس باید قیمت انتهای سال را بر عدد به دست آمده (۱/۶۰) تقسیم کنیم.

$$\frac{448}{1/6} = 280$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۱)

۱۷۰- گزینه «۳»

(معدی کاروان)

الف) در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد بانک مرکزی معمولاً سیاست پولی انبساطی (افزایش نقدینگی در گردش) را اعمال می‌کند.

ب) علل به وجود آمدن تورم در جامعه عبارتند از:

- ۱- نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد به صورت فزونی تقاضا بر عرضه
- ۲- هماهنگ نبودن افزایش نقدینگی با افزایش تولید در کشور

۳- جنگ، سیل یا زلزله

۴- در کشور ما افزایش درآمدهای نفتی و نوسانات نرخ ارز

ج) کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش سیاست پولی انقباضی یا سیاست‌های کاهش نقدینگی در گردش مانند روش سیاست بازار باز فروش اوراق مشارکت را اعمال می‌کنند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

.....
.....
.....
.....

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۳۱ مردادماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۲)

۱۷۱- گزینه «۳»

(مفرد معری یعقوبی)

«هو الذی»: او کسی است که (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يُصَلِّي عَلَیْکُمْ و ملائکته»: با فرشتگان خود بر شما درود می‌فرستد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لِيُخْرِجَکُمْ»: تا شما را بیرون آورد (رد گزینه ۱) / «مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ»: از تاریکی‌ها به سوی نور (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۲- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

«الحروف الفارسیة»: حروف فارسی (رد گزینه‌های ۲ و ۳؛ در گزینه «۳»، «تمامی» اضافی است.) / «لا توجد»: وجود ندارد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «فی لغتهم»: در زبانشان (رد گزینه ۱) / «حروف قریبة من مخارجها»: حروفی نزدیک به مخارج آن (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۷۳- گزینه «۲»

(امیرعلی خردین - کنبرکاووس)

«إن أردتُم معرفة القلوب»: اگر می‌خواهید (خواستید) دل‌ها را بشناسید (رد گزینه ۴) / «لا تسألوا»: (فعل نهی مخاطب) سؤال نکنید (رد گزینه ۳) / «الصلاة والصيام»: نماز و روزه (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «سلوا»: (فعل امر مخاطب) بپرسید / «صدق الحديث و أداء الأمانة»: راستگویی و به جا آوردن امانت (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

در گزینه «۴»، «اصلاً» هم اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

(ترجمه)

۱۷۴- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تتصم» فعل مضارع است و همراه «کان» به صورت ماضی استمراری (چنگ می‌زدیم) ترجمه می‌شود.

گزینه «۳»: «برنامج» مفرد است که به صورت جمع ترجمه شده است، در این گزینه «يساعد» نیز جمله وصفیه است و باید به صورت ماضی استمراری (کمک می‌کرد) ترجمه شود.

گزینه «۴»: «كَادَ يَقْتُلُ» به معنای «تزدیک بود بکشد» است. (دقت کنید «کاد» را با «کان» اشتباه نگیرید!)

نکات مهم درسی:

(۱) هرگاه جمله وصفیه به صورت مضارع بیاید و فعل در جمله قبلی، ماضی باشد، معمولاً جمله وصفیه (مضارع) به صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

(۲) هرگاه فعل «أَخَذَ» قبل از فعل مضارع بیاید، در ترجمه آن از (شروع کرد به ...) استفاده می‌شود، مانند:

«أَخَذَ الشَّابُّ يُنَادِي»: جوان شروع کرد به صدا زدن

«أَخَذْنَا نَطَالِعُ دروسنا»: شروع کردیم به مطالعه درس‌هایمان

(ترجمه)

۱۷۵- گزینه «۴»

(مصطفی قریمی‌فرد)

«منتقل شده است»: (مجهول) قَدْ نَقِلْتُ (رد گزینه ۳) / «واژه‌هایی» (نکره): مفردات، کلمات (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «آن واژگان»: المفردات، تلک المفردات (رد گزینه ۳) / «مربوط می‌شود»: ترتبط (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کالاهای»: (جمع) البضائع (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

نکات مهم درسی:

(۱) اسم «ال» دار + الذی، الّتی، الّذین ← اسم «ال» دار معمولاً به شکل «...ی که» ترجمه می‌شود؛ مثال: «المفردات الّتی»: واژگانی که

(۲) هرگاه یک اسم نکره بیاید و جلوتر همان اسم به صورت معرفه همراه با «ال» تکرار شود، «ال» به شکل «این، آن» ترجمه می‌شود؛ مثال:

مفردات (واژه‌هایی) ..... المفردات (آن واژگان)

(تعریب)

۱۷۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ترجمه عبارت صورت سؤال: «بادها به سمتی جریان دارند که کشتی‌ها نمی‌خواهند!» به بیان ساده، همیشه شرایط آن گونه که دلخواه ماست، پیش نمی‌رود، با توجه به این مفهوم، بیت گزینه «۲» مناسب است.

(مفهومی)

۱۷۷- گزینه «۱»

(کامران عبداللّهی - کوهرشت)

«الصادقون» (مفردش: الصادق) اسم فاعل بر وزن «فَاعِل» است و از مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده است.

نکات مهم درسی:

می‌دانیم اسم فاعل و اسم مفعول بر وزن «فَاعِل / مَفْعُول» از مصدر ثلاثی مجرد ساخته شده است، در حالی که اگر اسم فاعل یا اسم مفعول با «مُب» شروع شود (مثل: مُعَلِّم، مُعَيِّن)، از مصدر مزید (باب‌ها) گرفته شده است.

(تقلیل صرفی و اعراب)

۱۷۸- گزینه «۲»

(سید ممدعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: با توجه به اسلوب جمله و فعل امر «ابتعدوا»، «لا تنسون» فعل نهی است و باید به صورت «لا تنسوا» بیاید. (ترجمه عبارت: یکی از مردان گفت: از گناهان حتماً دور شوید و خدا را لحظه‌ای فراموش نکنید!)

گزینه «۳»: فعل «لن يجعلوها» که معنای مستقبل منفی دارد، برای عبارت داده شده مناسب نیست؛ می‌توان به جای آن فعل «ليجعلوها» به معنی «تا آن‌ها را قرار دهند» را به کار برد. (ترجمه عبارت: همانا عاقلان به دنبال دلایل پیشرفت دیگران گشته‌اند تا آن‌ها را مورد توجهشان قرار دهند!)

گزینه «۴»: با توجه به «الآتية»، فعل جمله نباید به صورت ماضی بیاید. (ترجمه عبارت: کسی از بازیکنان نتوانسته است در مسابقات آینده به موفقیت دست یابد!)

(اعراب فعل مضارع)

۱۷۹- گزینه ۳»

(فارج از کشور ۸۹)

«تکونون» نادرست است، زیرا فعل شرط است و باید مجزوم با حذف «نون» اعراب شود (تکونوا)، هم چنین «یهدی» نیز جواب شرط است و باید مجزوم با حذف حرف عله گردد (یهد).

(اعراب فعل مضارع)

۱۸۰- گزینه ۲»

(کنکور سراسری ۹۰، با تغییر)

«لام» در این گزینه، که بر سر فعل «أُبعِد» آمده «لام» نصب است. (بسیار تلاش کردم تا خودم را از خشم دور کنم).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «ا»: حرف «لام» که بر سر فعل «يُعْلَم» آمده، «لام» جزم است. (انسان باید بداند که عقل سالم اصلاح کننده‌ی امور است).
گزینه ۳: «ا»: حرف «لام» که بر سر فعل «أُجْعَل» آمده، «لام» جزم است. (باید تلاش را در مقابل دیدگانم قرار دهم تا به هدفم برسم).
گزینه ۴: «ا»: حرف «لام» که بر سر فعل «تَتَجَنَّب» آمده «لام» جزم است. (باید از مشورت کردن با هر دلسوز نادانی دوری کنیم).

(اعراب فعل مضارع)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۸۱- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروری)

«قُلْ: بگو/ لا أُمْلِكُ»: ندارم، مالک نیستم / «لِنَفْسِي»: برای خودم (در جمله قبل از «إِلَّا» آمده است ← رد گزینه ۳) / «نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا»: سود و زیانی (رد گزینه ۱) / «إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ»: جز آنچه خدا بخواهد (خواست) (رد سایر گزینه‌ها) (ترجمه)

۱۸۲- گزینه ۲»

(محمدرضا سوری - نهاوند)

«يَطِيرُ»: پرواز می‌کند (رد گزینه ۴) / «هَذَا الطَّائِرُ»: این پرنده (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لِيُعلنَ الخطرَ»: تا خطر را اعلام نماید (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «يَحْذَرُ»: (در اینجا) هشدار دهد (رد گزینه ۴) / «بقية الخيوانات في الغابة»: بقیه حیوانات در جنگل (رد گزینه ۳) / «حَتَّى تَبْتَدِعَ»: تا دور شوند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «عن المنطقة»: از منطقه (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۸۳- گزینه ۱»

(کامران عبداللہی - کوهرشت)

«لِلْمَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ فِي بِلَادِنَا»: آثار تاریخی در کشور ما (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لِيَتَعَرَّفُوا عَلَى تَارِيخِهَا وَ جَمَالِهَا»: تا با تاریخ و زیبایی آن‌ها آشنا شوند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يَسْتَمْتَعُ»: لذت می‌برد (رد گزینه ۳) / «الْأَبْرَاجُ الْقَدِيمَةُ»: برج‌های قدیمی («آن» اضافی است ← رد گزینه ۲)

(ترجمه)

۱۸۴- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای، با تغییر)

صورت صحیح ترجمه: «و کرمان در تولید پسته شناخته شده است.»

(ترجمه)

۱۸۵- گزینه ۱»

(محمدرضا قاندامینی - اصفهان)

«آن بیماران»: أولئك المَرْضَى (رد سایر گزینه‌ها) / «گیاهان دارویی»: الأعشاب الطَّيِّبَةُ (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «برخی از گیاهان»: بعض النِّبَاتَات، بعض الأعشاب (رد گزینه ۳)

همچنین «النَّافَعَةُ» در گزینه ۲ و «المُفِيدَةُ» در گزینه ۴ زائد و اضافی

آمده‌اند و معادل فارسی آن‌ها در متن وجود ندارد. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

نکات مهم درسی:

۱) هرگاه بعد از اسم اشاره، اسم «ال» دار بیاید، اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود؛ مثال: «أولئك المَرْضَى: آن بیماران»

۲) به تفاوت معنایی کلمات شبیه به هم، دقت کنید؛ مثال: «المَرَضُ: بیماری»، «المَرِيضُ: بیمار»، «المَرَضَى: (جمع مکتسر «المَرِيضُ» بیماران»

(تعریب)

۱۸۶- گزینه ۴»

(محمدمعزی یعقوبی)

«إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ غُصَّةً»: تباه کردن فرصت، اندوه است!

در گزینه ۴، شاعر به غنیمت‌شمردن فرصت تأکید می‌کند و در مصراع دوم نیز، پیامد از دست دادن فرصت را افسوس و اندوه می‌داند؛ شاعر معتقد است اگر فرصت از دست برود، زاری و فریاد کردن یا افسوس خوردن به کار نمی‌آید.

در سایر گزینه‌ها، به غنیمت‌شمردن و ارزش دانستن وقت و فرصت تأکید شده است، اما به نتیجه تباه شدن آن، یعنی افسوس و اندوه، اشاره‌ای نشده است.

(مفهوم)

۱۸۷- گزینه ۲»

(مصطفی قریمی فرد)

«الحيوانات» ← الحَيَوَانَات / «بَرِّيَّة» ← بَرِّيَّة (خشکی)

نکات مهم درسی:

در سؤالات ضبط حرکات، مراقب موارد زیر باشید:

۱) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در فارسی و عربی (در فارسی می‌گوییم: مَنْطِقَة، حیوانات، فارُسی، نَفْت و ... در عربی: مَنْطِقَة، حَيَوَانَات، فارِسی، نَفْط)
۲) کلمات شبیه به هم با حرکات متفاوت (حُبّ: دوستی / حَبّ: قرص، دانه، بَرّ: نیکی / بَرّ: خشکی)، (ذَنْب: دم / ذَنْب: گناه)، (رَجُل: پا / رَجُل: مرد)، (عَالِم: دانشمند / عالم: جهان)، (مُزَارِع: کشاورز / مَزَارِع: مزرعه‌ها) و ...

(ضبط حرکات)

۱۸۸- گزینه ۴»

(سیرمحمعلی مرتضوی)

مَعْرِفَ بَأَل (المُعَلِّم و المدرسة)، اسم الإشارة (هذه)، الاسم الموصول (من)

توجه کنید که در ترکیب اضافی در صورتی مضاف، معرفه محسوب می‌شود که مضاف‌الیه آن معرفه باشد.

(اسم معرفه و نکره)

۱۸۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«عین» فاعل و «البومة» مضاف‌إلیه این عبارت است.

در سایر گزینه‌ها به ترتیب کلمات «الحسنات، الحطَب، الأعشاب و مَنَات» مفعول هستند.

(همه فعلیه)

۱۹۰- گزینه «۳»

(امیرعلی فردین - کنبدکاووس)

ضمیر متصل «نا» مفعول برای فعل «وَعَدَ» است (خدا به ما وعده داد). همچنین می‌دانیم ضمیرها همگی مبنی محسوب می‌شوند.

(همه فعلیه)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۹۱- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«لیتکم»: ای کاش شما (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «تتعلّمون»: بیاموزید، یاد بگیرید (رد گزینه ۳) / «من أبیکم»: از پدرتان (رد گزینه ۳) / «أن لا تخافوا»: که نترسید (رد گزینه ۳) / «مشکلة»: (اسم نکره) مشکلی (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «قد تحدث»: قد + فعل مضارع ← گاهی، شاید گاهی پیش می‌آید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لکم»: برایتان

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

«لا کنز»: هیچ گنجی ... نیست (رد گزینه ۴) / «أنفع من العلم»: سودمندتر از علم (رد سایر گزینه‌ها) / «لا قرین سوء»: هیچ هم‌نشین بدی ... نیست (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «شر من الجهل»: بدتر از جهل (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«کثیر من النَّاس»: بسیاری از مردم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «أکثر النَّاس» یعنی «بیشتر مردم» / «یسعون»: (مضارع اخباری) می‌کوشند، تلاش می‌کنند، سعی می‌کنند (رد گزینه ۴) / «أن یرضوا الجميع»: که همه را خشنود (راضی) سازند (لفظ «مردم» در گزینه‌های «۲» و «۴» اضافی است). (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لکتهم لا یعلمون»: ولی (اما) نمی‌دانند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لا أحد»: (لا نفی جنس) هیچ‌کسی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یستطیع»: (مضارع اخباری) نمی‌تواند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «أن یرضی الجميع»: همه را خشنود (راضی) کند.

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه «۳»

(سید مہمعلی مرتضوی)

ترجمه صحیح عبارت: گویی بخشش در هنگام قدرت، بهترین چیز است!

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه «۴»

(سید مہمعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه صحیح: ممکن نیست که همه را راضی کنی!
گزینه «۲»: ترجمه صحیح: همه بازیکنان در مسابقه تنیس روی میز شرکت کردند!

گزینه «۳»: ترجمه صحیح: هیچ شکی نیست که دانشمندان در طول تاریخ مثل چراغ‌ها هستند!

(ترجمه)

۱۹۶- گزینه «۱»

(مهم‌صارق مفسنی)

«کاش»: لیت (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «دوستم»: صدیقی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «در مسابقه تنیس روی میز»: فی مسابقة كرة المنضدة / «برنده»: خبر حروف مشبّهة بالفعل و مرفوع) فائز (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(تعریب)

۱۹۷- گزینه «۲»

(نور امساکلی)

«المشفقة» صفت برای «الأم» است.

توضیح کلمات:

کأن: از حروف مشبّهة بالفعل / الأم: اسم حروف مشبّهة بالفعل / المُشفقة: صفت برای (الأم) / تُنادی: خبر حروف مشبّهة بالفعل / ولد: مفعول یا مفعول به برای فعل (تُنادی) / ها: مضاف الیه / بآکیا: حال ترجمه عبارت: مثل این که مادر دلسوز، فرزندش را در حالی که گریان است، صدا می‌زند!

(تعلیل صرفی و اعراب)

۱۹۸- گزینه «۲»

(سید مہمعلی مرتضوی)

«راضی» اسم منقوص و در حالت رفع، دارای اعراب تقدیری است و چون بدون «ال» است و مضاف هم نیست، به جای حرف «ی» در آخرش، تنوین کسره می‌گیرد (راضی).

(انواع اعراب)

۱۹۹- گزینه «۱»

(موسی اکبری)

«بشری» اسم مؤنثی است که تقدیراً منصوب شده است.

(قواعد اسم)

۲۰۰- گزینه «۴»

(هسین رضایی)

«عطشی»: اسم مقصور بر وزن فَعْلَى / «الثماني»: اسم منقوص / «هواء»: به «اء» ختم شده و ممدود است / «الذین»: موصول خاص جمع مذکر و مبنی تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «الدراسی»: اسم منقوص نیست بلکه صحیح‌الآخر است. / «هؤلاء»: مبنی است.

گزینه «۲»: «شیء»: صحیح‌الآخر است و چون به «اء» ختم نشده، ممدود نیست. / «هذان»: اسم اشاره مثنی و معرب است.

گزینه «۳»: «أنتما»: مقصور نیست بلکه یک اسم مبنی است. / «جزء»: ممدود نیست. / «الذین»: اسم موصول مثنی و معرب است.

(قواعد اسم)

تاریخ اسلام (۲)

۲۰۱- گزینه «۲»

(زهره رامیار)

جنبش یعقوب بن لیث صفاری از سیستان آغاز شد و به سایر مناطق هم سرایت کرد. یعقوب از اطاعت خلیفه سرباز زد و به قصد تسخیر بغداد به عراق لشکرکشی کرد اما شکست خورد.

(تاریخ اسلام (۲)، امام حسن عسکری (ع)، صفحه ۵۹)

۲۰۲- گزینه «۱»

(زهره رامیار)

عصر امام حسن عسکری (ع) به جهت تدوین و نگارش آثار علمی و مذهبی شیعه اهمیت داشت، زیرا دوره حدود دویست و شصت ساله‌ای که ائمه اطهار مسئولیت انتقال تعلیم دینی به مردم را برعهده داشتند رو به پایان بود.

(تاریخ اسلام (۲)، امام حسن عسکری (ع)، صفحه ۶۲)

۲۰۳- گزینه «۳»

(علی محمد کریمی)

کسانی که شهادت امام حسن عسکری (ع) را باور نداشتند و او را به عنوان مهدی آل محمد (ع) پذیرفتند که همچنان زنده است. آن‌ها به واقعه - کسانی که بر امامت امام عسکری (ع) توقف کرده‌اند- شهرت یافتند.

(تاریخ اسلام (۲)، امام مهدی (عج)، صفحه ۶۸)

۲۰۴- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

عواملی همچون محدودیت و فشار علیه نایبان خاص، حضور نداشتن امام زمان میان مردم برای پاسخگویی به شبهات، پراکندگی شیعیان در مناطق مختلف جهان اسلام و .. باعث شد که علما و اندیشمندان شیعه، علوم اهل بیت را جمع‌آوری کرده و به صورت مدون و مکتوب در اختیار مردم قرار دهند.

(تاریخ اسلام (۲)، امام مهدی (عج)، صفحه ۶۹)

۲۰۵- گزینه «۴»

(زهره رامیار)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شیعیان همچون دوره‌های قبل در فشار و محدودیت به سر می‌بردند.

گزینه «۲»: مرجع علمی و فکری شیعیان، خود امامان معصوم بودند. گزینه «۳»: شیعیان در مناطق مختلف جهان اسلام پراکنده بودند و به مراکز علمی و فرهنگی دسترسی نداشتند.

(تاریخ اسلام (۲)، امام مهدی (عج)، صفحه‌های ۶۵ تا ۷۳)

تاریخ اسلام (۱)

۲۰۶- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

در غزوه تبوک هرچند جنگی رخ نداد، اما آثار ارزشمندی به دنبال داشت:

- ۱- آزمون میزان اطاعت و اخلاص مسلمانان نسبت به فرمان‌های الهی
- ۲- شناخت بهتر و بیشتر چهره منافقان و جداسازی آنان از مؤمنان
- ۳- کسب تجربه و آمادگی و فراگرفتن مسیر برای فتوحات بعدی در منطقه شام

- ۴- تمرین عملیات نظامی در موقعیت‌های دشوار مکانی، زمانی و تدارکاتی
  - ۵- نمایش قدرت و استقامت در برابر قدرت‌های کوچک و بزرگ
- جزیره العرب
- عبارت گزینه «۳» از نتایج واقعه تخریب مسجد ضرار توسط یاران پیامبر (ص) به دستور ایشان می‌باشد.

(تاریخ اسلام (۱)، پیامبر در مدینه، صفحه ۶۶)

۲۰۷- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)

در ماجرای سقیفه، تعدادی از انصار «سعد بن عباد خزرجی» را به عنوان خلیفه رسول خدا (ص) مطرح کردند.

(تاریخ اسلام (۱)، دوران خلفای نخستین، صفحه ۷۳)

۲۰۸- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

پیدایش تشیع را می‌توان با حادثه «یوم الانذار» پیوند داد.

(تاریخ اسلام (۱)، دوران خلفای نخستین، صفحه ۷۶)

۲۰۹- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

عبدالله بن سعد بن ابی سرح به علت ارتداد، در زمان رسول خدا (ص) از سوی آن حضرت مطرود و محکوم شده بود.

(تاریخ اسلام (۱)، دوران خلفای نخستین، صفحه ۸۲)

۲۱۰- گزینه «۲»

(کیانا یوسف زاده)

یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام در دوران خلفای نخستین، لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین‌های مجاور شبه‌جزیره عربستان بود. در نتیجه این لشکرکشی‌ها که از اواخر خلافت ابوبکر آغاز شد و تا پایان خلافت عثمان بدون وقفه ادامه یافت، سرزمین‌های ایران، شام و مصر فتح شد.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در دوران خلیفه سوم، بذل و بخشش‌های فراوانی از بیت‌المال به افراد مختلف، به‌خصوص خاندان بنی‌امیه صورت گرفت. وی محدودیت‌هایی را که عمر برای ثروت‌اندوزی سران قریش ایجاد کرده بود، نادیده گرفت؛ از این‌رو، آنان اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند و بر ثروت خود افزودند.

گزینه «۳»: خلیفه اول در واپسین لحظات زندگی، طی وصیت‌نامه مکتوبی، عمر بن خطاب را به جانشینی خود معرفی کرد.

گزینه «۴»: خلیفه سوم شماری از افراد خاندان اموی را بر سر کار آورد و دست آنان را در اداره امور خلافت بازگذاشت. برخی از صحابه پیامبر نسبت به رفتار منصوبان خلیفه انتقاد و اعتراض کردند. خلیفه نیز تحت تأثیر اطرافیان و مشاوران خود انتقادکنندگان را تبعید نمود.

(تاریخ اسلام (۱)، دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)